

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

***ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ СВРСИСХОДНОСТИ ПОСЛОВАЊА***

Заштита од буке у животној средини

Број: 400-1357/2024-04/42
Београд, 25. децембар 2024. године

У Републици Србији нису у потпуности утврђене и остварене мере у области заштите од буке у циљу спречавања или смањења штетног дејства буке на здравље људи и животну средину

Бука у животној средини јесте сваки нежељен или штетан звук емитован на отвореном или у затвореном простору, који је производ активности људи. Повећани ниво буке у урбаним срединама представља константан проблем који временом поприма све веће размере, будући да је у директној вези са све интензивнијим саобраћајем и комуналним активностима које прате савремени начин живота.

Државна ревизорска институција је спровела ревизију сврсисходности на тему заштите од буке у животној средини и дошла до закључка да надлежни органи нису у потпуности успоставили ефикасне мере и услове заштите од буке у животној средини и приступ информацијама о буци јер:

- Нису прецизно дефинисане одредбе Закона о заштити од буке у животној средини, што доводи до неуједначеног деловања и потешкоћа у спровођењу мера заштите од буке;
- Нису донета подзаконска акта којима се ближе уређују методе за оцењивање индикатора буке, акустичке зоне и вођење информационог система буке;
- Није успостављено систематско и континуирано праћење мониторинга буке на локалном нивоу;
- Нису донете стратешке карте буке и акциони планови који представљају мере које треба предузети како би се смањио ниво буке у подручјима где је повећан.

Слика 1: Мониторинг буке у Новом Саду

Извор: Државна ревизорска институција

Градови Београд и Нови Сад нису донели акт којим би одредили улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као ни мере звучне заштите у време њиховог одржавања.

Препоруке

Државна ревизорска институција је дала препоруке:

Министарству заштите животне средине да:

- 1) ближе уреди границу територије која представља агломерацију;
- 2) изврши уједначавање прописаних услова за мерење буке из угоститељских објеката;
- 3) затражи стручно мишљење у вези са изменом Закона по питању казних одредби;
- 4) пропише: методологију за одређивање акустичких зона; индикаторе буке, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи, врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање и методологију за израду и вођење информационог система буке;
- 5) примењује казнене одредбе уколико се не израде стратешке карте буке и не усвоји акциони план;
- 6) пропише обавезу достављања стратешких карата буке на одобрење;
- 7) пропише обавезу достављања података из мониторинга буке Агенцији и врше надзор над радом јединице локалне самоуправе у вршењу поверених послова.

Градовима Београду и Новом Саду, да донесу акт којим би одредили локације намењене за одржавање активности које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као и мере звучне заштите.

Садржај

Извештај о ревизији сврсисходности пословања	1
Скраћенице, јединице, симболи и појмови	5
I Резиме и препоруке	6
II Увод	9
1. Проблем	9
2. Циљ ревизије	10
3. Ревизијска питања	10
4. Обим и ограничења ревизије	10
5. Методологија у поступку рада	12
III Опис предмета ревизије	14
1. Законодавни и институционални оквир	14
1.1 Законодавни оквир	14
1.2 Институционални оквир	15
2. Утицај буке на здравље људи	16
2.1 Увод	16
2.2 Ефекти изложености буци	17
2.3 Урбана решења за борбу против буке	20
IV Закључци	22
ЗАКЉУЧАК 1: Надлежни органи нису у потпуности успоставили ефикасне мере и услове заштите од буке у животној средини и приступ информацијама о буци	23
Налаз 1. 1: Недовољно прецизно дефинисане одредбе Закона о заштити од буке у животној средини доводе до неуједначеног деловања и потешкоћа у спровођењу мера заштите од буке	23
Налаз 1. 2: Нису донета подзаконска акта којима се ближе уређују методе за оцењивање индикатора буке, акустичке зоне и вођење информационог система буке	32
Налаз 1. 3: Нису донете стратешке карте буке и акциони планови који представљају мере које треба предузети како би се смањио ниво буке у подручјима где је ниво буке повећан	39
Налаз 1. 4: Није успостављено систематско и континуирано праћење мониторинга буке на локалном нивоу	45
ЗАКЉУЧАК 2: Градови Београд и Нови Сад нису предузели мере звучне заштите за одржавање активности на отвореном простору	49
Налаз 2.1: Градови Београд и Нови Сад нису донели акт којим би одредили улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења	

граничних вредности индикатора буке, као ни конкретне мере звучне заштите
у време њиховог одржавања 49

V Захтев за доставу одазивног извештаја	52
VI Прилози	54
Прилог 1 : Мерење нивоа буке у животној средини на територији Града Београда	54
Прилог 2 : Мерење нивоа буке у животној средини на територији Града Новог Сада	61

Скраћенице, јединице, симболи и појмови

Министарство	Министарство заштите животне средине
Закон	Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 96/2021)
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
СКБ	Стратешка карта буке
Индикатор буке	акустичка величина којом се описује бука у животној средини
dB(A)	јединица којом се изражава индикатор буке
L_{den}	индикатор који описује ометање буком за временски период од 24 часа, за дан-вече-ноћ
L_{day}	индикатор који описује ометање буком у току дана
$L_{evening}$	индикатор који описује ометање буком у току вечери
L_{night}	индикатор који описује ометање буком у току ноћи
дан	траје 12 часова (од 6 до 18 часова)
вече	траје 4 часа (од 18 до 22 часа)
ноћ	траје 8 часова (од 22 до 6 часова)

I Резиме и препоруке

Државна ревизорска институција спровела је ревизију сврсисходности пословања на тему „Заштита од буке у животној средини“.

Бука у животној средини јесте сваки нежељен или штетан звук емитован на отвореном или у затвореном простору, који је производ активности људи, укључујући буку коју емитују превозна средства, друмски, железнички и ваздушни саобраћај, као и буку која настаје од индустријских и производних активности, укључујући и буку на локацијама на којима се обављају индустријске активности.¹

Повећани ниво буке у урбаним срединама представља константан проблем који временом поприма све веће размере, будући да је у директној вези са све интензивнијим саобраћајем и комуналним активностима које прате савремени начин живота. Већина европских градова настоји да смањи повећане нивое буке на допуштене вредности које су прописане националним законима, пре свега у складу са сврхом и наменом простора у коме људи бораве. Предузимање одређених мера које би најефикасније одговориле постављеном задатку подразумева претходно спроведен поступак регистровања стања нивоа буке у животној средини, анализу могућности примене појединих мера и доношење релевантне одлуке.²

Након спроведене ревизије, утврдили смо следеће:

У Републици Србији нису у потпуности утврђене и остварене мере у области заштите од буке у циљу спречавања или смањења штетног дејства буке на здравље људи и животну средину.

ЗАКЉУЧАК 1: Надлежни органи нису у потпуности успоставили ефикасне мере и услове заштите од буке у животној средини и приступ информацијама о буци.

Налаз 1.1. Недовољно прецизно дефинисане одредбе Закона о заштити од буке у животној средини доводе до неуједначеног деловања и потешкоћа у спровођењу мера заштите од буке.

Приликом израде прописа, примењују се правила која налажу да одредбе прописа треба да садрже норме писане прецизним, јасним, сажетим стилем и на начин који искључује сваку двосмисленост. Одредбе Закона о заштити од буке у животној средини којима је уређен појам агломерације и којима је уређено мерење буке из угоститељских објеката нису прецизно дефинисане и уређене, што доводи до проблема у њиховој примени. У Републици Србији, само комунална милиција Града Београда обавља контролу мерења буке пореклом из угоститељских објеката.

Налаз 1.2. Нису донета подзаконска акта којима се ближе уређују методе за оцењивање индикатора буке, акустичке зоне и вођење информационог система буке.

Прописи који се доносе на основу Закона о заштити од буке у животној средини треба да се донесу у року од годину дана од дана ступања на снагу. Нису донета прописана подзаконска акта којима се уређује методологија за одређивање акустичких зона, индикатори буке, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке,

¹ Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 96/2021)

² Вишекритеријумска оптимизација избора мерне стратегије за процену дуготрајне вредности индикатора буке у животној средини, Дарко Михајлов

узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи и методологија за израду и вођење информационог система буке. Подаци о мониторингу буке се не могу искористити за ширу анализу и коришћење јер се подаци које достављају ЈЛС значајно разликују по одабиру мерних места, по дужини мерних интервала, по броју годишњих мерења и по периоду мерења (радни дан, викенд). Агенција не доставља Европској комисији податке из стратешких карата буке и садржај акционих планова.

Налаз 1.3. Нису донете стратешке карте буке и акциони планови који представљају мере које треба предузети како би се смањио ниво буке у подручјима где је ниво буке повећан. Уз помоћ стратешких карата буке одређују се подручја где бука прелази граничне вредности као и број људи који су угрожени буком у животној средини. Израда стратешких карата буке и акционих планова за смањење буке на нивоу урбаних насеља, једна је од мера стратешког правца у области заштите животне средине. Процес израде стратешких карата буке касни, као и акционих планова који треба да садрже мере за заштиту од буке. Услед недоношења наведених стратешких докумената не врши се општа процена изложености буци одређеног подручја од различитих извора буке или за укупна предвиђања изложености буци на том подручју са циљем управљања буком и ефектима буке укључујући мере за смањење буке када је то потребно.

Налаз 1.4. Није успостављено систематско и континуирано праћење мониторинга буке на локалном нивоу.

Јединица локалне самоуправе обезбеђује финансирање и спроводи мониторинг буке у животној средини на својој територији и податке из мониторинга буке доставља Агенцији за заштиту животне средине. Подаци о буци су део регистра извора загађивања животне средине. У 2023. години, 77% ЈЛС (112 од 145 ЈЛС) није спроводило мониторинг буке у животној средини на својој територији, по њиховом образложењу, због недостатка новчаних средстава у буџету. Законом није прописана обавеза достављања података из мониторинга буке Агенцији за заштиту животне средине. На овај начин изостало је систематско праћење стања буке у животној средини у Републици Србији.

ЗАКЉУЧАК 2: Градови Београд и Нови Сад нису предузели мере звучне заштите за одржавање активности на отвореном простору

Налаз 2.1. Градови Београд и Нови Сад нису донели акт којим би одредили улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као ни конкретне мере звучне заштите у време њиховог одржавања.

Градови Београд и Нови Сад нису донели законом прописани акт којим би одредили улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као ни мере звучне заштите у време њиховог одржавања. Град Београд доноси решења о утврђивању мера заштите од буке; међутим, њима нису прописане конкретне мере звучне заштите приликом одржавања јавних окупљања (звучне баријере, употреба озвучења, положај озвучења и остало).

Државна ревизорска институција, након спроведене ревизије, даје следеће препоруке:

Министарству заштите животне средине:

- 1) Да ближе уреди границу територије која представља агломерацију (Налаз 1.1 – Приоритет 3³).
- 2) Да усклади одредбе Правилника о условима које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке пореклом из угоститељских објеката са Законом о заштити од буке у животној средини у циљу уједначавања прописаних услова за мерење буке из угоститељских објеката (Налаз 1.1 – Приоритет 3).
- 3) Да у сарадњи са надлежним органима затражи стручно мишљење у вези са изменом члана 37 Закона о заштити од буке у животној средини како би се ускладио са Законом о прекршајима (Налаз 1.1 – Приоритет 3).
- 4) Да пропише:
 - методологију за одређивање акустичких зона;
 - индикаторе буке; граничне вредности; методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи, врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање;
 - методологију за израду и вођење информационог система буке (Налаз 1.2 – Приоритет 3).
- 5) Да примењује казнене одредбе уколико одговорно лице у органу државне управе, имаоцу јавних овлашћења, односно овлашћеном правном лицу не израђује стратешке карте буке и не усвоји акциони план у складу са одредбама Закона о заштити од буке у животној средини (Налаз 1.3 – Приоритет 2⁴).
- 6) Да пропише обавезу достављања стратешких карата буке на одобрење надлежном Министарству (Налаз 1.3 – Приоритет 3).
- 7) Да пропише обавезу достављања података из мониторинга буке Агенцији за заштиту животне средине (Налаз 1.4 – Приоритет 3).
- 8) Да врши надзор над радом јединице локалне самоуправе у вршењу поверених послова у вези са мониторингом буке (Налаз 1.4 – Приоритет 2).

Граду Београду да донесе акт којим би одредио улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као и конкретне мере звучне заштите у време њиховог одржавања (Налаз 2.1 – Приоритет 2).

Граду Новом Саду да донесе акт којим би одредио улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као и мере звучне заштите у време њиховог одржавања (Налаз 2.1 – Приоритет 2).

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
25. децембар 2024. године

³ ПРИОРИТЕТ 3 - Несврисходности које је могуће отклонити у року до три године.

⁴ ПРИОРИТЕТ 2 - Несврисходности које је могуће отклонити у року до годину дана.

II Увод

Државна ревизорска институција спровела је ревизију сврсисходности пословања „Заштита од буке у животној средини“ у периоду мај–новембар 2024. године. Ревизија сврсисходности пословања спроведена је у складу са Законом о Државној ревизорској институцији,⁵ Пословником Државне ревизорске институције⁶ и Програмом ревизије Државне ревизорске институције за 2024. годину⁷.

Ревизија је обављена на начин и према поступцима утврђеним оквиром ревизорских стандарда Међународне организације врховних ревизорских институција (ИНТОСАИ), Кодексом професионалне етике државних ревизора и принципима Међународних стандарда врховних ревизорских институција (ИССАИ).

1. Проблем

Бука у животној средини јесте сваки нежељен или штетан звук емитован на отвореном или у затвореном простору, који је производ активности људи, укључујући буку коју емитују превозна средства, друмски, железнички и ваздушни саобраћај, као и буку која настаје од индустријских и производних активности укључујући и буку на локацијама на којима се обављају индустријске активности.⁸

Бука у животној средини је озбиљан проблем који може имати негативне ефекте на здравље људи, животиња и околине уопштено. Дуготрајна изложеност буци може довести до различитих здравствених проблема, укључујући губитак слуха, поремећаје сна, повећану анксиозност, стрес, срчане болести и друге проблеме са здрављем. Бука такође може имати економске последице, укључујући губитак продуктивности на радном месту, пад вредности некретнина у бучним подручјима, трошкове здравствене заштите и смањење квалитета живота.

Закон о заштити од буке у животној средини је донет 2021. године, и циљ доношења Закона је усклађивање са Директивом 2002/49/ЕЗ Европског парламента и Савета о процени и управљању буком у животној средини. Закон има за циљ унапређивање система заштите од буке у животној средини на територији Републике Србије, утврђивање и остваривање мера у области заштите од буке како би се избегла, спречила или смањила штетна дејства буке на здравље људи и животну средину. Закон о заштити од буке у животној средини, донео је новине у погледу ангажовања комуналне милиције по питању мерења нивоа буке у угоститељским објектима. Међутим, након доношења Закона о заштити од буке у животној средини 2021. године, још увек нису донета сва релевантна подзаконска акта усаглашена са новим Законом о заштити од буке у животној средини и европском директивама 2002/49 (ЕНД) и 2015/996 (ЦНОССОС-ЕУ).

Законом је прописана обавеза да јединица локалне самоуправе која представља агломерацију израђује и ревидира стратешке карте буке и доставља их Агенцији за заштиту животне средине.

⁵ „Службени гласник РС“, бр. 101/05, 54/07, 36/10 и 44/18-др.закон.

⁶ „Службени гласник РС“, број 9/09.

⁷ Програм ревизије Државне ревизорске институције за 2024. годину, обједињен пречишћен текст, број 06-988/2024-02-5 од 23. маја 2024. године

⁸ Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 96/2021)

Процес израде овог важног стратешког документа касни, као и акционих планова који треба да садрже мере за заштиту од буке. Тако, за град Ниш, Стратешка карта буке је израђена 2019. године (ИПА 2014 пројекат), али још увек није донет Акциони план са мерама; за израду Стратешке карте буке за Град Београд је расписан тендер, али није донета; Град Нови Сад је донео неколико СКБ за одређене делове града, а Град Крагујевац није донео ова документа. Може се рећи да се касни са стратешким планирањем заштите од буке.

Агенцији за заштиту животне средине 51 ЈЛС доставила је податке о мониторингу буке у законском року (31.март текуће за прошлу годину) или објавила на својим интернет порталима или сајтовима Градских завода за јавно здравље. Према достављеним подацима, 100 ЈЛС су послале изјаву да на својим територијама нису вршиле никаква мерења буке, најчешће због недостатка средстава у буџету. Агенцији су достављени подаци из пет агломерација Републике Србије: Београд, Ниш, Нови Сад, Крагујевац, Суботица (61 мерно место), као и 46 јединица локалних самоуправа које су имале измерене вредности на укупно 457 мерних места.⁹

Подаци из мониторинга буке, стратешких карата буке и акционих планова део су јединственог информационог система животне средине у складу са законом којим се уређује заштита животне средине. Информациони систем за обједињавање свих података у овој области – стратешке карте, акциони планови, мониторинг буке итд. није уређен.

Наведени разлози определили су Државну ревизорску институцију да спроведе ревизију сврсисходности пословања на тему „Заштита од буке у животној средини“.

2. Циљ ревизије

Циљ ревизије је да оценимо да ли надлежни органи ефективно управљају заштитом од буке у животној средини и да ли постоји простор за унапређење.

3. Ревизијска питања

Главна ревизијска питања гласи: Да ли надлежни органи ефективно управљају заштитом од буке у животној средини?

Да бисмо одговорили на главна питања, испитивали смо:

- 1) Да ли су надлежни органи успоставили мере и услове заштите од буке у животној средини и приступ информацијама о буци?
- 2) Да ли је успостављено ефикасно мерење и надзор буке у животној средини?

4. Обим и ограничења ревизије

Ревизијом смо обухватили активности надлежних органа у периоду јануара 2023 – јуна 2024. године, и то:

1) Министарство заштите животне средине, јер обавља послове државне управе који се између осталог односе на основе заштите животне средине; систем

⁹ Извештај о стању животне средине у републици Србији за 2022. годину, Агенција за заштиту животне средине

заштите и унапређења животне средине; инспекцијски надзор у области заштите животне средине; заштиту од буке и вибрација.¹⁰

Министарство заштите животне средине утврђује мере и услове звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности; даје сагласност на акционе планове; координира и врши послове заштите од буке у животној средини од значаја за Републику Србију; прописује и утврђује испуњеност услова за овлашћивање правних лица за мерење буке у животној средини, у складу са овим законом; врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини за све објекте за које дозволу за изградњу издаје надлежни републички орган.¹¹

2) Агенцију за заштиту животне средине, јер води и ажурира базу података из мониторинга буке, прикупља и ажурира податке из стратешких карата буке и акционих планова у информационом систему заштите животне средине и обезбеђује њихову доступност јавности, у складу са законом којим се уређује заштита животне средине. Агенција доставља податке из стратешких карата и акционих планова Европској Комисији. Подаци из мониторинга буке, стратешких карата буке и акционих планова су део јединственог информационог система животне средине у складу са законом којим се уређује заштита животне средине.

3) Град Београд, јер утврђује мере и услове звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности; врши акустичко зонирање, одређује тихе зоне, као и мере забране и ограничења на својој територији и то одлуком надлежног органа, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини; уређује мере и услове звучне заштите и коришћења извора буке у стамбеним и стамбено-пословним објектима, као и у пословним објектима, у зонама за становање у којима се обавља делатност која буком омета и узнемирава становништво на својој територији, одлуком надлежног органа; обезбеђује финансирање и спроводи мониторинг буке у животној средини на својој територији; врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини, за све објекте за које дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе; израђује и ревидира стратешке карте буке и доставља их Агенцији за заштиту животне средине; израђује, ревидира и спроводи акциони план и доставља га Министарству и Агенцији.

4) Град Нови Сад, јер утврђује мере и услове звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности; врши акустичко зонирање, одређује тихе зоне, као и мере забране и ограничења на својој територији и то одлуком надлежног органа, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини; уређује мере и услове звучне заштите и коришћења извора буке у стамбеним и стамбено-пословним објектима, као и у пословним објектима, у зонама за становање у којима се обавља делатност која буком омета и узнемирава становништво на својој територији, одлуком надлежног органа; обезбеђује финансирање и спроводи мониторинг буке у животној средини на својој територији; врши надзор и контролу

¹⁰ Члан 6 Закона о министарствима („Сл. гласник РС“ бр. 128/2020, 116/2022 и 92/2023).

¹¹ Члан 6 Закона о заштити од буке у животној средини.

примене мера заштите од буке у животној средини, за све објекте за које дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе; израђује и ревидира стратешке карте буке и доставља их Агенцији за заштиту животне средине; израђује, ревидира и спроводи акциони план и доставља га Министарству и Агенцији.

У ревизији нисмо испитивали:

- Да ли финансијски извештаји субјеката ревизије истинито и објективно приказују њихово финансијско стање, резултате пословања и новчане токове, у складу са прихваћеним рачуноводственим начелима и стандардима;
- Финансијске трансакције и одлуке у вези са примањима и приходима и расходима и издацима, како би се утврдило да ли су односне трансакције извршене у складу са законом, другим прописима и за планиране сврхе.

5. Методологија у поступку рада

Како бисмо утврдили да ли су надлежни органи успоставили мере и услове заштите од буке у животној средини и приступ информацијама о буци, анализирали смо:

- Закон о заштити од буке у животној средини;
- Закон о заштити животне средине;
- Закон о јавном реду и миру;
- Закон о комуналној милицији;
- Закон о прекршајима;
- Директиву 2002/49/ЕЗ Европског парламента и Савета о процени и управљању буком у животној средини;
- Правилник о садржини и методама израде стратешке карте буке и акционог плана, начину њихове израде и приказивања јавности, као и о њиховим обрасцима;
- Правилник о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података;
- Правилник о начину и поступку вршења контроле комуналне милиције;
- Уредбу о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини;
- Одлуку о комуналној милицији;
- Одлуку о начину контроле нивоа буке из угоститељских објеката на територији града Београда;
- Одлуку о радном времену угоститељских објеката на територији града Београда;
- Извештај о стању животне средине у Републици Србији;
- Стратешке карте буке града Новог Сада.

Како бисмо утврдили да ли је успостављено ефикасно мерење и надзор буке у животној средини, анализирали смо:

- Закон о заштити од буке у животној средини;
- Уредбу о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини;
- Правилник о условима које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке пореклом из угоститељских објеката;

- Правилник о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке у животној средини, потребној документацији, поступку овлашћивања, садржини решења о овлашћивању, као и о садржини, обиму и року важења извештаја о мерењу буке;
- Правилник о методологији за одређивање акустичких зона;
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини;
- СРПС ИСО 1996-2:2019;
- Одлуку о одређивању акустичких зона на територији Града Београда;
- Одлуку о одређивању акустичких зона на територији Града Новог Сада;
- Годишњи извештај о реализацији Програма мерења нивоа буке у животној средини на територији Београда – 2023. година;
- Извештај о пружању услуга на основу Уговора о праћењу нивоа буке у животној средини на територији Града Новог Сада током 2023. године;
- Стратешке карте буке Града Новог Сада..

III Опис предмета ревизије

1. Законодавни и институционални оквир

1.1 Законодавни оквир

Законом о заштити од буке у животној средини уређују се: субјекти заштите животне средине од буке, мере и услови заштите од буке у животној средини, мерење буке у животној средини, приступ информацијама о буци, надзор и друга питања од значаја за заштиту животне средине и здравље људи.

Одредбе овог закона односе се на буку у животној средини којој су изложени људи посебно у изграђеним подручјима, јавним парковима или другим тихим зонама у агломерацијама, у тихим зонама изван насеља, у близини школа, болница и других објеката, зона осетљивих на буку, а која потиче од рада извора буке у смислу овог закона.¹²

Заштита од буке у животној средини обезбеђује се утврђивањем услова и предузимањем мера заштите од буке који су део интегралног система заштите животне средине и односи се на:¹³

- просторно, урбанистичко и акустичко планирање;
- звучну заштиту;
- стратешку процену утицаја планова и програма, односно процену утицаја пројеката на животну средину, као и на издавање дозволе за изградњу и рад постројења, односно обављање активности;
- прописивање граничних вредности индикатора буке у животној средини;
- акустичко зонирање;
- израду стратешких карата буке;
- израду акционих планова заштите од буке у животној средини;
- мерење и оцену нивоа буке у животној средини;
- процену штетних ефеката буке на здравље људи;
- информисање јавности о буци у животној средини и њеним штетним ефектима.

Бука у животној средини јесте сваки нежељен или штетан звук емитован на отвореном или у затвореном простору, који је производ активности људи, укључујући буку коју емитују превозна средства, друмски, железнички и ваздушни саобраћај, као и буку која настаје од индустријских и производних активности, укључујући и буку на локацијама на којима се обављају индустријске активности у складу са прописима којима се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања.¹⁴

Извор буке јесте сваки емитер нежељеног или штетног звука који настаје као последица активности људи: сваки уређај, средство за рад, саобраћајно средство, инсталација постројења, технолошки поступак, електроакустички и акустички уређај, као и уређај који се користи за извођење индустријске, занатске, производне, услужне и сличне делатности, који производи сталну или повремену буку, покретни и непокретни

¹² Члан 1 Закона о заштити од буке у животној средини

¹³ Члан 3 Закона о заштити од буке у животној средини

¹⁴ Члан 4 Закона о заштити од буке у животној средини

објекти који под одређеним околностима генеришу звук, а такође и отворени и затворени простори за спорт, игру, плес, представе, концерте, слушање музике и сл., као и угоститељски објекти, гараже, паркинг простори и др.¹⁵

1.2 Институционални оквир

Субјекти заштите животне средине од буке на територији Републике Србије, у оквиру својих овлашћења, јесу:¹⁶

1. Република Србија;
2. Аутономна покрајина;
3. општина, град, односно Град Београд (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе);
4. правна лица и предузетници, који у обављању привредне делатности емитују буку, као и власници, управљачи (главних путева, главних железничких пруга и главних аеродрома) и концесионари (главних путева, главних железничких пруга и главних аеродрома) извора буке (у даљем тексту: правна лица);
5. научне и стручне организације и друге јавне службе, удружења, грађани и друга правна лица.

Субјекти заштите животне средине од буке, одговорни су за сваку активност којом се проузрокује изложеност буци изнад граничних вредности или за непредузимање прописаних мера заштите од буке у животној средини, у складу са законом.

Министарство заштите животне средине обавља послове државне управе који се, између осталог, односе на основе заштите животне средине; систем заштите и унапређења животне средине; инспекцијски надзор у области заштите животне средине; заштиту од буке и вибрација.¹⁷

Министарство заштите животне средине утврђује мере и услове звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности; даје сагласност на акционе планове; координира и врши послове заштите од буке у животној средини од значаја за Републику Србију; прописује и утврђује испуњеност услова за овлашћивање правних лица за мерење буке у животној средини, у складу са овим законом; врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини за све објекте за које дозволу за изградњу издаје надлежни републички орган.¹⁸

Агенција за заштиту животне средине води и ажурира базу података из мониторинга буке, прикупља и ажурира податке из стратешких карата буке и акционих планова у информационом систему заштите животне средине и обезбеђује њихову доступност јавности, у складу са законом којим се уређује заштита животне средине. Агенција доставља податке из стратешких карата и акционих планова Европској Комисији. Подаци из мониторинга буке, стратешких карата буке и акционих планова су део јединственог информационог система животне средине у складу са законом којим се уређује заштита животне средине.

¹⁵ Члан 4 Закона о заштити од буке у животној средини.

¹⁶ Члан 5 Закона о заштити од буке у животној средини.

¹⁷ Члан 6 Закона о министарствима („Сл. гласник РС“ бр. 128/2020, 116/2022 и 92/2023).

¹⁸ Члан 6 Закона о заштити од буке у животној средини.

У складу са чланом 8 Закона о заштити од буке у животној средини, Аутономна покрајина као један од субјеката заштите животне средине од буке на територији Републике Србије, утврђује мере и услове заштите од буке, односно звучне заштите у плановима, програмима и пројектима и обезбеђује финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији. У складу са законском регулативом, надлежни орган аутономне покрајине обезбеђује процену, праћење и контролу нивоа буке у животној средини и обезбеђује финансијска средства за његово спровођење.

Јединица локалне самоуправе утврђује мере и услове звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности; врши акустичко зонирање, одређује тихе зоне, као и мере забране и ограничења на својој територији и то одлуком надлежног органа, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини; уређује мере и услове звучне заштите и коришћења извора буке у стамбеним и стамбено пословним објектима као и у пословним објектима, у зонама за становање у којима се обавља делатност која буком омета и узнемирава становништво на својој територији, одлуком надлежног органа; обезбеђује финансирање и спроводи мониторинг буке у животној средини на својој територији; врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини, за све објекте за које дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе; израђује и ревидира стратешке карте буке и доставља их Агенцији за заштиту животне средине; израђује, ревидира и спроводи акциони план и доставља га Министарству и Агенцији.

Правна лица која управљају главним путевима, главним железничким пругама и главним аеродромима, израђују и ревидирају стратешке карте буке и акционе планове за главне путеве, главне железничке пруге и главне аеродроме и обезбеђују мониторинг, у складу са Законом.¹⁹

2. Утицај буке на здравље људи

2.1 Увод

Међу бројним загађивачима, бука, која се дефинише као нежељени звук, без разлога је занемарена упркос чињеници да је могуће прецизно измерити или израчунати колика је изложеност буци током времена. Бука све више прожима свакодневни живот човека и може имати аудиторне и неаудиторне ефекте на здравље људи. Иако се људи навикну на изложеност буци, степен навике се разликује међу појединцима и ретко је потпун. Уколико је изложеност буци хронична и превазилази извесне нивое, могу се испољити потенцијални негативни ефекти на здравље људи.

Бука представља један од фактора ризика из спољашње средине који нарушава здравље људи. Загађење буком је све заступљеније и праћено је бројним здравственим тегобама у општој популацији, као што су: оштећење слуха, отежана комуникација, поремећаји сна, психолошки ефекти, појава кардиоваскуларних и неуролошких болести, субјективни осећај непријатности, целокупни квалитет живота. Током професионалне изложености буци, њен ефекат на здравље повезује се са губитком слуха и

¹⁹ Члан 10 Закона о заштити од буке у животној средини.

кардиоваскуларним ризиком, при чему се сматра да овај ефекат интерферира са сменским радом.

Главни узроци буке су друмски и авионски саобраћај, железница и индустрија. Међутим, у савременим урбаним насељима извори буке постају све бројнији. На пример, значајни извори буке су окупљања на јавним површинама, гласан говор на улици, викање и гласна музика из ресторана и барова, посебно ноћу, што омета сан популацији која живи у одређеном делу града. Такође, бука узрокована гласним говором, викањем и музиком посебно је присутна у образовним установама. Честе узроке буке чине и звуци расхладних уређаја и домаћих животиња, при чему звуци електричних апарата и хркање укућана, као и звуци из суседства, чешће ометају људе и чине их осетљивијим на те звуке него на саобраћајну буку. Велики проблем представља и бука у стамбеним објектима и њиховој непосредној околини, посебно бука настала као последица нарушавања кућног реда у време одмора и ноћу. Бука са градилишта, реновирање станова, гласан говор и музика из суседних станова, неадекватна употреба заједничких просторија (гласан говор у ходницима, ударање вратима лифта) такође захтевају пажњу, те увођење законских мера и њихово спровођење.

Губитак слуха узрокован буком и даље је претежно заступљен у професионалним околностима, док су други извори буке све заступљенији (нпр. музички плејери). Досадашња сазнања о молекуларним механизмима настанка оштећења сензорних ћелија кохлеје и нервних влакана значајно се повећавају, а у скорије време се очекују и превентивне и терапијске процедуре за њихово решавање. Све је више доказа о неаудиторним ефектима буке из животне средине на здравље људи. Бројне студије указују на то да бука утиче на:

- 1) настанак психолошког стреса;
- 2) поремећаје спавања;
- 3) дневну поспаност;
- 4) исход болести;
- 5) већу заступљеност артеријске хипертензије и кардиоваскуларних болести;
- 6) когнитивне перформансе код деце школског узраста.

Извештаји Светске здравствене организације показују да је скоро 40% особа у земљама Европске уније током дана изложено саобраћајној буци нивоа већег од 55 дБ. Смернице у Србији указују на потребу да се у стамбеним областима бука лимитира на 55 дБ током дана и 45 дБ током ноћи, што је усклађено с препорукама Светске здравствене организације.²⁰

2.2 Ефекти изложености буци

Губитак слуха индукован буком

Бука је основни узрок губитка слуха који се може превенирати. Узрок буком индукованог губитка слуха може бити једнократна изложеност интензивном импулсу звука, као што је пуцањ из пиштоља, ватромет или петарда, или дуготрајна изложеност нивоу звучног притиска већем од 75–85 дБ у индустријским условима. Првобитно су здравствени ефекти буке уочени и најчешће испитивани у професионалном окружењу, где су високи нивои буке повезани с губитком слуха. Каснија истраживања су се проширила на испитивање ефеката социјалне буке (концерти, музички плејери) и буке из окружења (саобраћајна и индустријски индукована бука).

²⁰ Утицај буке на здравље људи, Сунчица Станков, Богдан Степанчев, Дом здравља Нови Сад, Нови Сад, Мед. час. 2022; 56(2): 77-83.

Поред изложености буци на радном месту, све је заступљенија изложеност буци током слободног времена. Посебно је значајан њен утицај на тинејџере и младе одрасле особе због сталне изложености високим нивоима буке у ноћним клубовима, дискотекама и на концертима, како у затвореним просторима, тако и на отвореним површинама. Изложеност екстремним нивоима буке из музичких уређаја и коришћење слушалица могу повећати ризик од оштећења слуха и зујања у ушима.

Познато је да изложеност прекомерним нивоима буке може индуковати метаболичке и механичке промене у Кортијевом органу, што изазива губитак слуха индукован буком чија је карактеристична патолошка одлика губитак аудитивних сензорних ћелија у кохлеи. Светска здравствена организација процењује да је 10% целокупне светске популације изложено буци која може узроковати губитак слуха. Код око половине ових људи, аудиторно оштећење може се приписати дејству интензивне буке.

Кардио-васкуларни ризици

Бука из спољашње средине је, како психолошки, тако и физиолошки стресор, који може да омета свакодневни живот и утиче на субјективни осећај благостања и физичког здравља. Краткотрајно излагање континуираној буци (нпр. саобраћајна бука) или појединачним догађајима (нпр. бука авиона) могу утицати на ендокрини или аутономни нервни систем не само у будном стању него и у сну. У појединим експериментима забележен је пораст крвног притиска приликом акутног излагања буци. Постоје подаци да је инциденција можданог инсульта у корелацији са саобраћајном буком. Комбинација саобраћајне буке и буке из непосредног окружења повезана је са појавом артеријске хипертензије и можданог инсульта, док су општа стопа сметњи узрокованих буком и поремећаји спавања сигнификантно повезани са исхемичном срчаном болести.

Бука утиче на процес вазоконстрикције, што може бити предоминантни узрок артеријске хипертензије у кратком периоду изложености буци. Особе које су се навикле на буку могу имати развијене манифестне и дуготрајне васкуларне промене, нпр. поремећај спавања. Иако се истраживања углавном спроводе на одраслој популацији, доказано је да је изложеност буци у дечјем узрасту снажан предиктор за настанак артеријске хипертензије током живота.

Такође, други механизам којим хронична изложеност буци утиче на организам јесте неравнотежа у механизму хомеостазе, захватајући и метаболизам и кардиоваскуларни систем, доводећи до повишене концентрације глукозе и липида у крви, повишеног вискозитета крви и настанка дијабетеса мелитуса.

Сметње узроковане буком и поремећаји спавања

Сметње узроковане буком дефинишу се као осећање непријатности услед сваког фактора или стања повезаног са звуком за који се сматра да негативно утиче на индивидуу или на групу људи. Непријатност настала услед дејства буке коју појединац самостално репрезентује, као и поремећаји спавања, често су коришћени као индикатори субјективног одговора на буку. Иако се непријатност не сматра директним ефектом на здравље, може имати посредну улогу између дејства буке и здравља. Овај индиректни пут активације организма показује когнитивну перцепцију звука, њену кортикалну активацију и последичне емоционалне реакције. Овај процес, као и бука сама по себи, иницира психолошку стрес реакцију која захвата хипоталамус, лимбички систем, аутономни нервни систем, хипофизу и надбубрежне жлезде. Настале психолошке

дисфункционалне реакције могу резултовати манифестним психолошким променама и ефектима на здравствено стање кроз дуже периоде изложености хроничној буци.

Сметње узроковане буком могу бити резултат утицаја буке на дневне активности, осећања, мишљење, спавање и одмор, и могу бити праћене негативним одговорима као што су бес, непријатност, исцрпљеност, и са стресом повезани симптоми. У озбиљнијим облицима, сматра се да сметње узроковане буком захватају целокупни осећај благостања и здравља, што је веома значајно јер велики број људи може бити изложен овим ефектима који значајно доприносе тежини болести чији је узрок бука из окружења.

Поремећај сна се сматра најштетнијим неаудиторним ефектом буке у окружењу, јер је неометан, довољно дугачак сан неопходан за дневне активности и будност, квалитет живота и здравље уопште. Човек перципира, евалуира и реагује на спољашње звуке, чак и кад спава. Поједине студије показују корелацију између броја бучних догађаја и промена у фазама сна. Бука смањује квалитет сна и има накнадни ефекат, који се осећа дан након насталог поремећаја сна. Накнадни ефекат може се испољити као умањена радна способност, умањене когнитивне перформансе, промене у понашању током дана, као и промене расположења повезане са негативним емоцијама.

Бука из окружења је растући проблем у модерним градовима и сматра се главним узроком егзогених поремећаја спавања, након соматских проблема и дневне напетости, и значајно утиче на циркадијалне флукуације и биоритам.

Когнитивне перформансе

Буком индукована ексцитотоксичност и оксидативни стрес повезани су с патолошким променама које имају сличности с патолошком основом за настанак Алцхајмерове болести. Овакав механизам оштећења указује на чињеницу да изложеност буци доприноси већ присутном ризику за настанак Алцхајмерове болести.

Светска здравствена организација посебно наглашава штетне ефекте изложености буци из окружења код деце узраста 7-19 година у високоразвијеним земљама. Постулирани механизми утицаја буке на когницију деце укључују тешкоће у комуникацији, сметње пажње, тешкоће током учења, фрустрације, сметње узроковане буком, као и поремећаје сна.

Услед урбанизације и индустријализације, загађење буком постаје фактор ризика за настанак депресије, поремећаја когниције и неуродегенеративних поремећаја. Различита истраживања указују на утицај буке на централни нервни систем и настанак емоционалног стреса и анксиозности, на когнитивне перформансе и поремећаје меморије. Бука подиже ниво генералне будности, брзине, активације и пажње. Такође, бука може умањити степен извршења и способности радне меморије, али не утиче на брзину извршења перформанси.

Различит је утицај буке на когнитивне и менталне функције, и обухвата дејство на реакционо време, пажњу, меморију, интелигенцију и концентрацију, док измењене когнитивне функције воде људским грешкама и последично повећавају инциденцу настанка несрећа.

Утицај буке на настанак болести плућа

Да би се доказало постојање корелације између изложености буци и ризика за настанак хроничне опструктивне болести плућа, неопходна су додатна истраживања ради утврђивања физиолошких механизма директног утицаја буке на настанак болести плућа. Бројне студије пресека и лонгитудинална истраживања објашњавају повезаност између саобраћајне буке и респираторних болести, као што су бронхитис, пнеумонија и

bronхијална астма. Такође, постоје и студије које указују на супротан ефекат буке на радном месту на функцију плућа, док је могућа и корелација између већег психолошког стреса повезаног са утицајем буке и хроничне болести плућа.

Утицај буке на осетљиву популацију

Утицај буке на целокупну популацију није подједнак. Посебно осетљиву групу чине деца, при чему бројне студије указују на то да се код деце изложене буци уочавају пораст крвног притиска, стрес, непријатност, хиперактивност, поремећаји понашања и сна. Осим тога, саобраћајна бука може утицати и на когницију код деце, посебно на меморију и читање. Такође, на децу са посебним потребама, као што су деца са оштећеним слухом и тешкоћама приликом учења, бука више утиче него на осталу децу, што се огледа у сигнификантно лошијим резултатима на свим тестовима. Посебну групу деце са посебним потребама чине деца са аутизмом. Један од најчешћих симптома аутизма јесте екстремна сензитивност на буку. Сматра се да су деца са аутизмом често изузетно осетљива на специфичне типове буке, и одређени нивои буке за њих могу бити чак и болни.

Посебно осетљиву групу чине труднице, што доказује чињеница да је Светска здравствена организација указала на повезаност између изложености буци авиона и превремено рођене деце, деце ниске порођајне тежине, деце мале за гестациону доб и настанка конгениталних малформација.

Особе старијег животног доба сматрају се посебно вулнерабилном групом на коју изложеност буци неповољно утиче. У геријатријској популацији бука првенствено утиче на губитак слуха, што се чешће уочава код мушкараца. Такође, све је уочљивији утицај буке на когнитивни статус особа старијег животног доба, посебно услед хроничне изложености буци, уз појаву осећаја непријатности и губитак слуха. Као фактор ризика за настанак Алцхајмерове болести и настанак благог когнитивног дефицита код геријатријске популације сматра се саобраћајна бука.²¹

2.3 Урбана решења за борбу против буке

Бука је увек била значајан проблем за људску популацију. Док је раније изложеност буци била проблем у бројним занимањима, данас је и општа популација све изложенија буци из различитих извора. Постоје бројни механизми за решавање проблема буке и загађења уопште, а један од значајних модела је све већа заступљеност зелених површина у градовима, која утиче на смањивање буке и њених ефеката, а самим тим и на унапређење менталног и физичког здравља људи.

Већа заступљеност зелених површина утиче и на физичке активности популације и генерише разноврсне бенефите, који укључују смањење штетних ефеката буке, смањење стреса, подстицање понашања повољних за здравље, као што су физичка активност и социјалне интеракције. Зелене површине адекватне густине стварају значајну баријеру која смањује загађење буком.

Такође, за смањење буке значајно је и постављање баријера у виду зидова (направљених од комбинације апсорптивних и рефлексивних материјала) од плоча плексигласа у близини већих саобраћајница и ауто-путева које могу ублажити саобраћајну буку за око 20 дБ. Звучна изолација коју чине посебно направљена прозорска стакла такође може ублажити буку у стамбеним објектима.

Светска здравствена организација има за циљ да промовише здравствено прихватљиво урбано окружење и унапреди универзалне приступе формирању зелених

²¹ Утицај буке на здравље људи, Сунчица Станков, Богдан Степанчев, Дом здравља Нови Сад, Нови Сад, Мед. час. 2022; 56(2): 77-83.

површина за будућа покољења. Научна достигнућа су неопходна ради информисања и спровођења целокупне политике ширења зелених површина. Такође, идентификовање релевантних фактора омогућава успех у имплементацији будућих социјалних интервенција код израде урбанистичких планова. Да би се унапредила ефикасност кампања за промоцију јавног здравља, неопходно је указивање на чињеницу како су ти фактори међусобно повезани и какав они имају утицај на заступљеност зелених површина и, у крајњем, на здравље популације.

Такође, сматра се да изложеност звуцима интензитета преко 85 дБ која траје дуже од осам сати може проузроковати оштећење аудитивног система уколико није обезбеђена заштита, при чему на ове ефекте утичу дужина незаштићене изложености и интензитет буке. Повећана свест о потреби да се очува слух радника који су изложени буци утицала је на употребу (у појединим земљама обавезну по закону) средстава за заштиту слуха. Обично је реч о одређеним облицима штитника и чепова за уши, кацига, штитника за лице, при чему сваки тип поседује различите системе за умањење буке. Ипак, различита истраживања показују да су средства за заштиту слуха недовољно заступљена те се због тога њихова ефикасност не може адекватно проценити.

У складу са чињеницом да у нашој земљи постоји додатни проблем са све старијим возилима у саобраћају која су бучнија од нових возила, доношење адекватне законске регулативе и њено спровођење може значајно утицати на уклањање овог проблема.

Светска здравствена организација је ради спречавања губитка слуха узрокованог буком формирала професионалне и непрофесионалне препоруке. У оквиру професионалних препорука одређено је следеће:

- ✓ дозвољене вредности нивоа буке;
- ✓ дужина изложености;
- ✓ избор тихих машина;
- ✓ спровођење административних контрола;
- ✓ израчунавање ризика;
- ✓ изоловање од прекомерних извора буке;
- ✓ спровођење периодичних прегледа запослених;
- ✓ аудиометријски тестови и друге прецизно одређене препоруке.

Са циљем имплементације контроле буке, спречавања негативних здравствених последица по здравље људи и спровођења адекватних мерења проблемом загађења буком треба подједнако да се баве влада, послодавци, запослени на радним местима на којима су изложени буци и инспекција.

До губитка слуха може доћи и ван професионалног деловања па је неопходно спровођење адекватне превенције. Стратегије и едукациони програми за превенцију губитка слуха или његовог оштећења усмерени су на дечју популацију, младе особе, родитеље, групе људи који су у оквиру својих хобија и професионално на местима изложеним буци као што су наставници, лекари и друго медицинско особље, аудиолози, инжењери, архитекте и други.

Медијске кампање (нпр. јавна обавештења, лако доступни писани материјали о самозаштити, адекватна обученост особља – аудиолога и техничког особља) веома су значајне за развијање јавне свести и обавештеност о ефектима буке на слух јер указују на значај самозаштите, али су, пре свега, неопходна адекватна законска решења за контролу буке из околине и током организованих скупова.²²

²² Утицај буке на здравље људи, Сунчица Станков, Богдан Степанчев, Дом здравља Нови Сад, Нови Сад, Мед. час. 2022; 56(2): 77-83.

IV Закључци

На основу прикупљених и анализираних нематеријалних доказа (интервјуа или упитника), документарних доказа (извештаја, истраживачких радова, евиденција, статистичких података), и аналитичких поступака, донели смо следеће закључке:

ЗАКЉУЧАК 1: Надлежни органи нису у потпуности успоставили ефикасне мере и услове заштите од буке у животној средини и приступ информацијама о буци.

ЗАКЉУЧАК 2: Градови Београд и Нови Сад нису предузели мере звучне заштите за одржавање активности на отвореном простору.

У наставку извештаја, наводимо закључке са одговарајућим налазима, које илуструјемо примерима.

ЗАКЉУЧАК 1: Надлежни органи нису у потпуности успоставили ефикасне мере и услове заштите од буке у животној средини и приступ информацијама о буци

Један од циљева ревизије био је да утврдимо да ли су надлежни органи успоставили мере и услове заштите од буке у животној средини и приступ информацијама о буци. У оквиру овог питања, испитивали смо:

- примену одредби Закона о заштити од буке у животној средини по наведеном питању;
- да ли су донети сви прописи на основу Закона о заштити од буке у животној средини;
- да ли су донете стратешке карте буке и акциони планови;
- да ли јединице локалне самоуправе спроводе мониторинг буке у животној средини.

На основу анализе законских и подзаконских одредби, достављене документације субјеката ревизије, одговора, интервјуа и аналитичких доказа, донели смо закључак који темељимо на следећим налазима:

Налаз 1. 1: Недовољно прецизно дефинисане одредбе Закона о заштити од буке у животној средини доводе до неуједначеног деловања и потешкоћа у спровођењу мера заштите од буке

Закон о заштити од буке у животној средини ступио је на снагу 16. 10. 2021. године. Према образложењу законодавца, основни циљ доношења новог Закона о заштити од буке у животној средини је потпуно усклађивање ове области са Директивом 2002/49/ЕЗ. Приликом израде прописа примењују се правила која налажу да одредбе прописа треба да садрже норме писане прецизним, јасним, сажетим стилем, на начин који искључује сваку двосмисленост, и треба користити јединствену терминологију, односно термине са већ утврђеним значењем.

На основу достављених информација од стране субјеката ревизије и осталих извора информација (ЈЛС) о примени законских одредби Закона о заштити од буке у животној средини, утврдили смо да одредбе Закона којима је уређен појам агломерације и којима је уређено мерење буке из угоститељских објеката нису прецизно дефинисане и уређене, што доводи до проблема у њиховој примени.

Законске нелогичности су довеле до различитог поступања комуналне милиције при мерењу буке из угоститељских објеката. У Републици Србији, само комунална милиција Града Београда обавља контролу мерења буке пореклом из угоститељских објеката. Такође одређене казнене одредбе су неспроводиве, јер произлази да се комуналном милиционару дају овлашћења која он не може да има - практично, овлашћење да одређује висину новчане казне, тј. да пресуђује.

Јединственим методолошким правилима за израду прописа²³ утврђена су правила која се примењују на израду прописа које доноси Народна скупштина.

Одредбе прописа треба да садрже норме писане прецизним, јасним, сажетим стилем, без сувишних речи и на начин који искључује сваку двосмисленост.²⁴

У пропису треба користити јединствену терминологију, односно термине са већ утврђеним значењем.

Кад се израз у пропису употреби у једном значењу, мора се у истом значењу употребљавати у целом тексту прописа.

У пропису се не могу користити различити изрази за исти појам.

Ако треба да се измени уобичајени смисао неког термина, односно израза, у уводном делу прописа треба објаснити значење термина, односно израза у смислу тог прописа.

Кад се у пропис уводи нови термин, односно израз, он мора бити у уводном делу јасно дефинисан, како по садржају, тако и по обиму.²⁵

Закон о заштити од буке у животној средини²⁶ (у даљем тексту : Закон) ступио је на снагу 16. 10. 2021. године.

Према образложењу законодавца, основни циљ доношења новог Закона о заштити од буке у животној средини је потпуно усклађивање ове области са Директивом 2002/49/ЕЗ. У оквиру преговора о приступања ЕУ, на Експанаторном и Билатералном састанку аналитичког прегледа законодавства, Република Србија је известила ЕК о статусу усклађености прописа којима се уређује област заштите од буке. На састанцима су добијене смернице за рад на изменама и допунама постојећих прописа.²⁷

Министарство заштите животне средине је нагласило да приоритет новог закона усаглашавање са директивама ЕУ из области заштите од буке, давање нових овлашћења јединицама локалне самоуправе, а да су на иницијативу града Београда дате допуне које се односе на чл. 19. и 26. и дата је могућност комуналној милицији да врши мерење буке из угоститељских објеката.²⁸

Закон о заштити од буке у животној средини има за циљ: унапређивање система заштите од буке у животној средини на територији Републике Србије, утврђивање и остваривање мера у области заштите од буке како би се избегла, спречила или смањила штетна дејства буке на здравље људи и животну средину; утврђивање граничних вредности буке у животној средини према акустичким зонама, према осетљивости популације, као и према врсти извора буке; утврђивање степена изложености буци у животној средини путем израде карата буке у животној средини на основу јединствених индикатора буке и прописаних метода процене буке у животној средини; усвајање акционих планова на основу података из карата буке у циљу спречавања и смањења изложености буци; обезбеђивање приступа информацијама јавности о буци у животној средини и ефектима буке.²⁹

²³ „Сл. гласник РС“, бр. 21/2010.

²⁴ Члан 34 Јединствених методолошких правила за израду прописа.

²⁵ Члан 35 Јединствених методолошких правила за израду прописа.

²⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 96/2021.

²⁷ chrome-

extension://efaidnbmnnnibpccajpcgclclefindmkaj/http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/predlozi_zakona/2021/1632-21%20-%20Lat..pdf

²⁸ <https://www.ekologija.gov.rs/informacije-od-javnog-znacaja/izvestaji-sa-javnih-rasprava/izvestaj-o-javnoj-raspravi-o-nacrtu-zakona-o-zasiti-od-buke-u-zivotnoj-sredini>

²⁹ chrome-

extension://efaidnbmnnnibpccajpcgclclefindmkaj/http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/predlozi_zakona/2021/1632-21%20-%20Lat..pdf

На основу достављених информација од стране субјеката ревизије и осталих извора информација (ЈЛС) о примени законских одредби новог Закона, утврдили смо да следеће одредбе Закона нису прецизно дефинисане и уређене, што доводи до проблема у њиховој примени, и то:

Значење израза

Члан 4

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

...

12) агломерација јесте део територије са преко 100.000 становника и са таквом густином становништва да се може сматрати урбанизованим подручјем;

Чланом 4 новог Закона дефинисани су изрази употребљени у овом закону, па је тако за појам агломерација дефинисано да је део територије са преко 100.000 становника и са таквом густином становништва да се може сматрати урбанизованим подручјем. За све агломерације се обавезно израђују стратешке карте буке од стране јединице локалне самоуправе.³⁰

У Директиви, агломерација је дефинисана као део територије, чију је границу одредила држава чланица, са више од 100.000 становника и са таквом густином становништва да се може сматрати урбанизованим подручјем.

У Закону, за разлику од Директиве није уређено да држава одређује границу агломерације што доводи до проблема у примени закона по питању израда стратешких карти буке, односно до нејасноћа по питању одређивања агломерације.

По подацима Републичког завода за статистику за 2023. годину³¹, 13 градова има преко 100.000 становника, и то:

Табела број 1: Градови са преко 100.000 становника

	Град	Укупно становника
1	Београд	1.683.229
2	Нови Сад	370.623
3	Ниш	249.072
4	Крагујевац	170.811
5	Суботица	123.424
6	Лесковац	123.173
7	Панчево	115.120
8	Крушевац	112.904
9	Краљево	109.606
10	Нови Пазар	107.610
11	Чачак	105.115
12	Зрењанин	105.062
13	Шабац	104.935

Извор: Републички завод за статистику

Од ових 13 градова, градови Ниш и Нови Сад су донели стратешке карте буке, Град Београд је у фази израде, а Град Крагујевац планира израду истих.

³⁰ Члан 21 Закона

³¹ <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/vesti/statisticalrelease/?p=15196&a=18&s=1801?s=1801>

По Образложењу одговорног лица Града Суботице, Суботица нема статус агломерацију, и о томе су дописом од 16. 9. 2023. године обавестили надлежно Министарство:

„Како је чланом 9 став 2 Закона о заштити од буке у животној средини прописано да јединица локалне самоуправе која представља агломерацију израђује и ревидира стратешке карте буке и доставља их Агенцији, а да је агломерација дефинисана као део територије са преко 100.000 становника и са таквом густином становништва да се може сматрати урбанизованим подручјем, обавештавамо Вас да, сходно попису становништва из 2022. године на територији Града Суботице у урбаној (градској) зони живи 94.228 становника. Ова зона одговара обухвату Генералног урбанистичког плана Суботица-Палић и укључује насељено место Суботица са 88.752 становника и насеље Палић са 5.476 становника. Стога, сходно наведеној дефиницији и званичним резултатима пописа, територија Града Суботице више не представља агломерацију у смислу поменутог Закона о заштити од буке.“

На основу послатог упитника од стране ревизије, у вези са израдом стратешких карата буке, градови су најчешће одговорили да им није јасна дефиниција агломерације и/или да сматрају да они не представљају агломерацију.

Одговор одговорног лица Града Панчева:

„Град Панчево нема урађене стратешке карте буке, имајући у виду да законске одредбе у вези са одређењем агломерације нису сасвим јасно прецизирале појам агломерације, а нема подзаконског прописа којим су агломерације одређене (као што је урађено код ваздуха).

Међутим, представници два града су се изјаснила да нису донела стратешке карте буке јер нису планирали средства у буџету за израду истих.

Град Краљево се изјаснио да нису планирана средства за израду стратешке карте буке јер је Правилник о садржини и методама израде стратешке карте буке и акционог плана, начину његове израде и приказивања јавности, као и њиховим обрасцима ступио на снагу 2023. године.

Град Зрењанин се изјаснио да ће средства за израду стратешке карте буке бити обезбеђена у буџету у наредном периоду.

Препоручујемо одговорним лицима Министарства заштите животне средине да ближе уреде границу територије која представља агломерацију.

Чланом 19 и 26 Закона утврђена је заштита од буке из угоститељских објеката и мерење буке из угоститељских објеката

Члан 19

Угоститељски објекат у којем се емитује музика или изводи забавни програм, дужан је да обезбеди прописане услове и мере звучне заштите прописане овим законом и прописима којима се уређује област угоститељства.

Контролу и мерење нивоа буке из угоститељских објеката може да врши комунални милиционар уређајем за мерење буке, под условима који су прописани овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Јединица локалне самоуправе посебним актом ближе утврђује начин контроле нивоа буке из става 1. овог члана.

Члан 26

Мерење буке пореклом из угоститељских објеката поред овлашћеног правног лица које испуњава прописане услове, може да врши комунални милиционар јединице локалне самоуправе, еталонираним уређајима за мерење буке у складу са посебним прописом којим се уређује методологија мерења буке, а у складу са одлуком органа јединице локалне самоуправе.

Орган јединице локалне самоуправе у коме је запослен комунални милиционар из става 1. овог члана мора да поседује и акредитацију, у складу са посебним законом.

Министар ближе прописује услове које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке.

Овим законски одредбама је прописано да **контролу и мерење нивоа буке** из угоститељских објеката може да врши комунални милиционар уређајем за мерење буке, под условима који су прописани овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Мерење буке пореклом из угоститељских објеката може да врши комунални милиционар јединице локалне самоуправе, еталонираним уређајима за мерење буке у складу са посебним прописом којим се уређује методологија мерења буке, а у складу са одлуком органа јединице локалне самоуправе. **Орган јединице локалне самоуправе у коме је запослен комунални милиционар мора да поседује и акредитацију**, у складу са посебним законом.

Законом није уређено значење израза „контрола“.

Правилником о условима које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке пореклом из угоститељских објеката³² је уређено да:

- 1) **Мерење буке** пореклом из угоститељских објеката у циљу контроле нивоа буке, може се вршити ако је комунални милиционар запослен у јединици локалне самоуправе, односно органу јединице локалне самоуправе, која испуњава услове у погледу кадрова и опреме за мерење буке.
- 2) **Мерење буке** пореклом из угоститељских објеката у циљу израде извештаја о мерењу буке, може се вршити ако је комунални милиционар запослен у јединици локалне самоуправе, односно органу јединице локалне самоуправе, која поред услова прописаних овим правилником испуњава услове прописане посебним законом.

Подзаконски акт (Правилник) није сагласан са Законом.

У Закону је јасно прописано мерење буке пореклом из угоститељских објеката и услове које орган јединице локалне самоуправе у коме је запослен комунални милиционар треба да испуњава по питању акредитације.

Правилником је мерење буке пореклом из угоститељских објеката раздвојено на мерење буке у циљу контроле нивоа буке и мерење буке у циљу израде извештаја о мерењу буке. За мерење буке у циљу контроле нивоа буке наведено је да орган јединице локалне самоуправе у коме је запослен комунални милиционар треба да испуњава услове у погледу кадрова и опреме за мерење буке. Није наведено да треба да поседује и акредитацију, као што је у Закону наведено.

³² „Сл. гласник РС“, бр. 132/2021.

Правилником се разрађују поједине одредбе закона³³ а не уређују.

По Образложењу одговорног лица Града Београда, Правилник о условима које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке пореклом из угоститељских објеката у члану 2, мерење буке пореклом из угоститељских објеката, као поступак, недвосмислено раздваја на мерење буке у циљу контроле нивоа буке и на мерење буке у циљу израде извештаја о мерењу буке, односно израде извештаја у складу са посебним правилником. Даље, у погледу услова које комунални милиционар треба да испуњава да би вршио послове мерења буке у циљу контроле нивоа буке Правилник наводи услове у погледу кадрова и опреме, док се за мерење буке у циљу израде извештаја о мерењу буке као услов наводи и да орган јединице локалне самоуправе испуњава услове прописане посебним законом (да је орган акредитован). Исте услове прописује и Одлука о начину контроле нивоа буке из угоститељских објеката на територији града Београда³⁴. Како у свом раду комунални милиционари запослени у Градској управи града Београда врше искључиво контролу нивоа буке пореклом из угоститељских објеката у циљу откривања и доказивања прекршаја прописаних Законом о заштити од буке у животној средини, то није потребно да за ову врсту мерења буке орган у коме је запослен комунални милиционар поседује акредитацију.

Слика 2: Еталонирани уређај за мерење буке (фонометар) Комуналне милиције Града Београда

Извор: ДРИ

³³ Члан 15 став 2 Закона о државној управи („Сл. гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018 - др. закон)

³⁴ „Сл. лист града Београда“, бр. 4/2022.

Одговорно лице Града Београда је у поступку ревизије доставило предлог за превазилажење проблема у примени Закона о заштити од буке у животној средини:

„Како би се превазишле недоумице у примени законског, односно подзаконског акта у погледу услова које треба да испуњава орган у коме је запослен комунални милиционар који може да врши мерење буке пореклом из угоститељског објекта потребно је прецизирати постојеће законско решење (члан 19 став 2 Закона) тако да комунални милиционар може вршити контролу нивоа буке пореклом из угоститељских објеката уређајем за мерење буке, а у циљу заштите од буке из угоститељских објеката.

Мерење буке у животној средини уређено је посебним одредбама закона, које се односе, пре свега, на обавезу правног лица које је власник, односно корисник извора буке да пре стављања извора буке у употребу обезбеди прво мерење буке на локацији, прибави извештај о мерењу буке овлашћене стручне организације, сноси трошкове тих мерења и по потреби спроведе мере звучне заштите у складу са законом као и обавезу управљача објектом који емитује буку, власника, односно корисника извора буке да врши редовно периодично мерење нивоа буке у животној средини, те је у том погледу мерење буке од стране комуналних милиционара сувишно и непримењиво. Ово посебно ако се има у виду да према Правилнику о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини извештај о мерењу буке, између осталог, обавезно садржи захтев наручиоца формулисан у складу са решењем инспектора, уколико привредни субјект врши мерење по налогу инспектора или захтеве и услове мерења самоиницијативног наручиоца мерења.

Имајући у виду наведено, мерење нивоа буке пореклом из угоститељских објеката у циљу израде извештаја о мерењу буке од стране комуналних милиционара супротно је сврси за коју се образује комунална милиција прописаној Законом о комуналној милицији.

С тим у вези потребно је брисати члан 26 Закона (утврдити само овлашћење министра да ближе прописује услове које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове контроле нивоа буке пореклом из угоститељског објекта у члану 19 Закона) као и прецизирати остале одредбе Закона тако да се овлашћења комуналног милиционара односе само на контролу нивоа буке пореклом из угоститељских објеката мерним уређајем (члан 32 Закона).“

Овакве законске нелогичности су довеле до различитог поступања комуналне милиције при мерењу буке из угоститељских објеката. У Републици Србији, само комунална милиција Града Београда обавља контролу мерења буке пореклом из угоститељских објеката, без акредитације, у складу са чланом 26 Закона.

Овлашћено лице Града Новог Сада је навело да мерење буке из угоститељских објеката од стране комуналне милиције још увек није заживело јер није извршена акредитација органа локалне самоуправе, односно Градске управе за инспекцијске послове Града Новог Сада.

Одговорна лица градова Новог Пазара, Панчева, Суботице, Шапца, Крагујевца, Чачка и Зрењанина су исто навели да се не врши мерење буке из угоститељских објеката од стране комуналне милиције јер није извршена акредитације органа локалне самоуправе.

Одговорно лице Града Крагујевца наводи и да су представници Градске управе за инспекцијске послове и комуналну милицију 2022. године присуствовали састанку који је на њихову иницијативу одржан у Акредитационом телу Србије, како би се што детаљније информисали о самом поступку добијања акредитације, коју предвиђа Закон о заштити од буке у животној средини. Имајући у виду тада добијене информације, као и комплексност саме процедуре и сложеност услова које јединица локалне самоуправе

треба да испуни како би могла да поседује наведену акредитацију, овај поступак још увек није званично започет. Иако су претходно Одлуком о буџету града Крагујевца за 2022. годину била предвиђена средства за куповину уређаја за мерење буке, спровођење поступка набавке је одложено до испуњења потребних услова за обављање ове врсте посла од стране комуналних милиционара.

Према Образложењу одговорног лица Министарства, према члану 26 Закона о заштити од буке у животној средини, мерење буке пореклом из угоститељских објеката поред овлашћеног правног лица које за то испуњава прописане услове, може да врши и комунални милиционер јединице локалне самоуправе. Услов за то је да орган јединице локалне самоуправе у којем је запослен комунални милиционер, има акредитацију у складу са посебним законом. Само у том случају комунални милиционер може да мери буку и то еталонираним уређајем за мерење буке у складу са прописом којим се уређује методологија мерења буке, а мерење буке да врши у складу са одлуком органа јединице локалне самоуправе.

Из цитираних одредаба Закона о заштити од буке у животној средини произилази да буку пореклом из угоститељских објеката по правилу мере овлашћене стручне организације које за то испуњавају Законом прописане услове. Поред њих Законом је дата могућност да то могу чинити и комунални милиционари јединице локалне самоуправе под одређеним условима прописаним законом (члан 19 и 26). Закон не прописује обавезу јединица локалне самоуправе да то (у одређеном року од дана ступања на снагу Закона) својом одлуком уреде, као и да се за обављање тих послова надлежни орган јединице локалне самоуправе акредитује. Да ли ће јединица локалне самоуправе могућност дату Законом искористити, ствар је процене њених могућности и потреба и, уколико процени да за то има могућности и потребе својом одлуком уреди начин обављања ових послова у складу са Законом.

Одговорна лица Министарства даље наводе да имајући у виду да је Град Београд имамо своје представнике као чланове радне групе у изради Закона о заштити од буке у животној средини и да је прихваћена њихова иницијатива да се кроз закон да могућност да мерење буке пореклом из угоститељских објеката, може да врши и комунални милиционар, а како би се унапредио на овај начин започет поступак јачања заштите од буке, потребно је да организациона јединица комуналне милиције, пре свега у Граду Београду (јер имају капацитета: опрема и запослени) крене у процедуру прибављања акредитације како би комунални милиционари могли да врше мерење буке у животној средини у складу са чланом 26 Закона.

Одговорна лица Министарства предлажу да решење које би са аспекта Закона о заштити од буке у животној средини могло да буде прихватљиво јесте, да се комунална милиција као правни субјект власти за мерење буке у животној средини на исти начин и под истим условима као и остале овлашћене стручне организације, подразумевајући и акредитацију за мерење буке у животној средини, или да се област контроле буке пореклом од угоститељских објеката регулише другим законом и подзаконским актима (Законом о угоститељству или Законом о комуналној милицији где нема акредитације а већ је прописана надлежност контроле буке)

Препоручујемо одговорним лицима Министарства заштите животне средине да ускладе одредбе Правилника о условима које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке пореклом из угоститељских објеката са Законом о заштити од буке у животној средини у циљу уједначавања прописаних услова за мерење буке из угоститељских објеката.

Чланом 36 до 39 Закона су прописане казнене одредбе

Члан 37

Новчаном казном од 200.000 динара, комунални милиционер казниће за прекршај угоститеља ако емитује буку изнад прописаних граничних вредности.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 100.000 динара.

За прекршаје којима је овим законом предвиђена новчана казна у фиксном износу, издаје се прекршајни налог, у складу са законом који регулише издавање прекршајног налога.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара, комунални милиционер казниће угоститеља које понови извршење прекршаја из става 1. овог члана у периоду од годину дана од дана издавања прекршајног налога.

За прекршај из става 5. овог члана, комунални милиционер казниће и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 100.000 до 300.000 динара.

Новчаном казном од 250.000 до 500.000 динара комунални милиционер казниће предузетника који понови извршење прекршаја из става 1. овог члана у периоду од годину дана од дана издавања прекршајног налога.

Сагласно члану 37 Закона, новчаном казном од 200.000 динара, комунални милиционар казниће за прекршај угоститеља ако емитује буку изнад прописаних граничних вредности, а за овај прекршај казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 динара и предузетник новчаном казном од 100.000 динара. Утврђено је и да се за прекршаје којима је овим законом предвиђена новчана казна у фиксном износу, издаје прекршајни налог, у складу са законом који регулише издавање прекршајног налога, сагласно члану 168 став 1 Закона о прекршајима, којим је прописано да се прекршајни налог издаје када је за прекршај законом или другим прописом од прекршајних санкција предвиђена само новчана казна у фиксном износу.

Међутим, супротно Закону о прекршајима, којим је, дакле, прописано да се прекршајни налог издаје када је за прекршај законом или другим прописом од прекршајних санкција предвиђена само новчана казна у фиксном износу, а да овлашћени орган, преко службеног лица, за прекршаје за које је новчана казна прописана у распону подноси прекршајном суду захтев за покретање прекршајног поступка, као и супротно члану 18 став 2 Закона о комуналној милицији, чланом 37 став 5, 6 и 7 Закона прописано је да ће новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара комунални милиционар казнити угоститеља који понови извршење прекршаја из става 1 овог члана у периоду од годину дана од дана издавања прекршајног налога и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 100.000 до 300.000 динара, као и предузетника који понови извршење прекршаја из става 1 овог члана у периоду од годину дана од дана издавања прекршајног налога.

Овако како су ове казнене одредбе написане, оне су неспроводиве, јер произлази да се комуналном милиционару дају овлашћења која он не може да има - практично, овлашћење да одређује висину новчане казне, тј. да пресуђује.

У том смислу, ове одредбе и израз „казниће“ могу се схватити једино као овлашћење комуналног милиционара да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, у складу са чланом 18 став 2 Закона о комуналној милицији и чланом 179 Закона о прекршајима. За прекршаје из става 5 до 7 овог члана, обавезно се изриче заштитна мера одузимања предмета (извора буке) који су употребљени или намењени за извршење прекршаја, у вези са чланом 54 став 4 Закона о прекршајима, којим је прописано да се прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере одузимања предмета.³⁵

Препоручујемо одговорним лицима Министарства заштите животне средине да у сарадњи са надлежним органима затражи стручно мишљење у вези са изменом члана 37 Закона о заштити од буке у животној средини како би се ускладио са Законом о прекршајима.

Налаз 1. 2: Нису донета подзаконска акта којима се ближе уређују методе за оцењивање индикатора буке, акустичке зоне и вођење информационог система буке

Законом је уређено да прописи који се доносе на основу Закона о заштити од буке у животној средини донетог 2021. године, треба да се донесу у року од годину дана од дана ступања на снагу.

Нису донета прописана подзаконска акта којим се уређује методологија за одређивање акустичких зона, индикаторе буке, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи, врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање и методологија за израду и вођење информационог система буке.

Подаци о мониторингу буке достављају се Агенцији за заштиту животне средине у различитим форматима и облицима. Подаци о мониторингу буке се не могу искористити за ширу анализу и коришћење јер се подаци које достављају ЈЛС значајно разликују по одабиру мерних места (од 1.5 до 10 и више метара од тла), по дужини мерних интервала (10 мин, 15 мин, 24 часа), по броју годишњих мерења (једном, два пута, сваког месеца) и по периоду мерења (радни дан, викенд). Такође, недостају подаци Покрајинског секретаријата за урбанизма и заштиту животне средине о мониторингу буке на територији градова Новог Сада и Суботице, и недостају подаци о стратешким картама буке.

Агенција за заштиту животне средине не доставља Европској комисији податке из стратешких карата буке и садржај акционих планова.

Даном ступања на снагу новог Закона престају да важе одредбе Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10).

³⁵ Стручни коментар, Надзор и контрола над применом закона о заштити од буке у животној средини, Параграф

Прописи који се доносе на основу новог Закона, донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу.

До доношења прописа на основу овог закона примењиваће се прописи донети на основу претходног Закона о заштити од буке у животној средини.

Табела број 2: Преглед подзаконских аката чије је доношење предвиђено Законом

	Предмет уређивања	Статус
1	Садржина и методе израде стратешке карте буке и акционог плана, начин њихове израде и приказивања јавности као и њихове обрасце	Донет, примењује се од 1. новембра 2022. године
2	Услови које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке	Донет, примењује се од 7. јануара 2022. године
3	Методе мерења буке, садржина и обим извештаја о мерењу буке	Донет, примењује се од 24. децембра 2022. године
4	Услови које стручна организација мора да испуњава за мерење буке у животној средини, потребна документација, поступак овлашћивања, садржина решења о овлашћивању, као и садржина, обим и рок важења извештаја о мерењу буке	Донет, примењује се од 24. децембра 2022. године
5	Индикатори буке, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи, врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање	Није донет, примењује се акт из 2010. године
6	Методологија за одређивање акустичких зона	Није донет, примењује се акт из 2010. године
7	Методологија за израду и вођење информационог система буке	Није донет

Иако је Закон донет 2021. године, још увек није донет подзаконски акт у вези са методологијом за одређивање акустичких зона, па се примењује Правилник о методологији за одређивање зона³⁶ донет 2010. године.

Акустичко зонирање јесте одређивање граничне вредности индикатора буке за различита подручја према њиховој намени, која је одређена просторним и урбанистичким плановима.³⁷

Акустичко зонирање врши се на основу намене простора, односно референтних карата просторних и урбанистичких планова, а у складу са посебним прописом којим се уређује методологија за одређивање акустичких зона.

Акустичко зонирање врши носилац израде просторних и урбанистичких планова уношењем података о акустичким зонама у постојеће референтне карте и графичке приказе просторних и урбанистичких планова, односно одређивањем акустичких зона, у складу са законом којим се уређују планирање и изградња.

У акустичким зонама и тихим зонама у агломерацијама и изван насеља,

Министар прописује методологију за одређивање акустичких зона.

³⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 72/2010.

³⁷ Члан 4 став 1 тачка 11 Закона

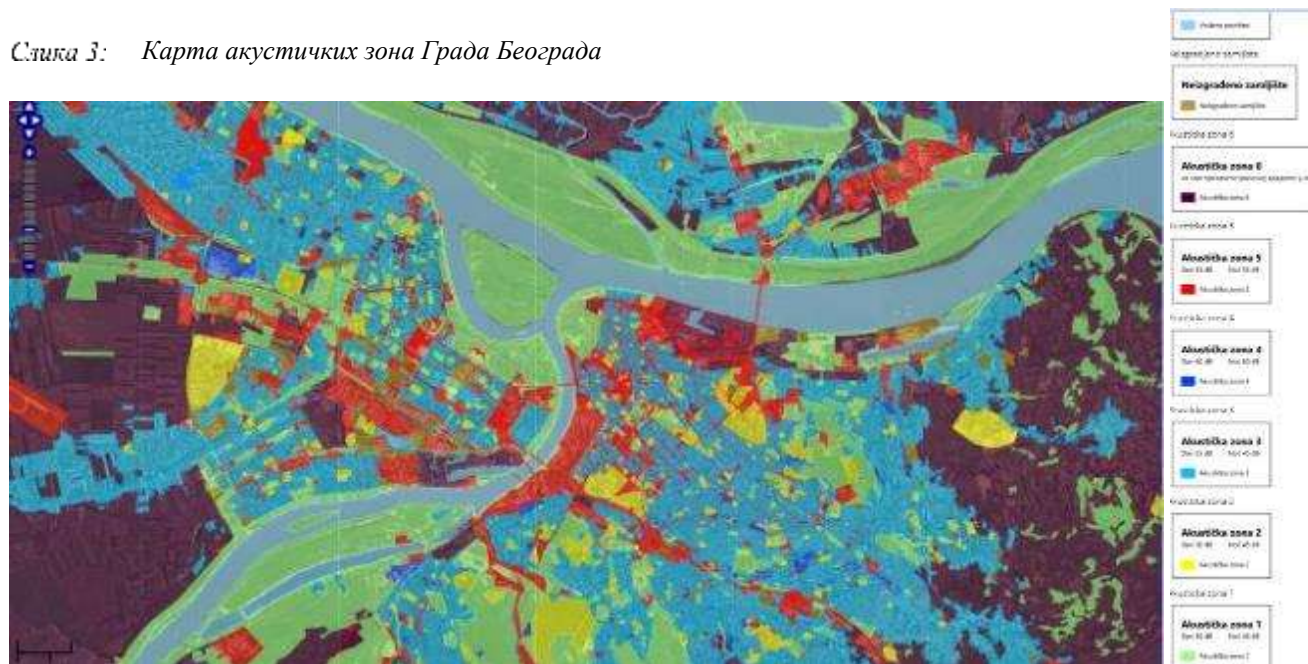

Правилником о методологији за одређивање акустичких зона је између осталог ближе уређено следеће:

- Јединица локалне самоуправе акустичким зонирањем одређују тихе зоне, односно заштићена подручја у којима су прописане граничне вредности од 50 dB(A) у току дана, односно 40 dB(A) у току ноћи.³⁸
- Одређивање акустичких зона врши се у зависности од намене простора.³⁹
- Акустичке зоне се одређују према постојећем стању изграђености, начину коришћења земљишта, као и према планираним наменама простора и дефинишу се граничним вредностима индикатора буке (за дан и ноћ) израженим у децибелима.⁴⁰
- Акустичке зоне могу бити следеће:
 - 1) подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови;
 - 2) туристичка подручја, кампови и школске зоне;
 - 3) чисто стамбена подручја;
 - 4) пословно-стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечја игралишта;
 - 5) градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница;
 - 6) индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда.⁴¹

У поступку ревизије анализирали смо одлуке о одређивању акустичких зона на територији градова Београда и Новог Сада.

Слика 3: Карта акустичких зона Града Београда

Извор: <https://monitoring.beograd.gov.rs/Map>

³⁸ Члан 2

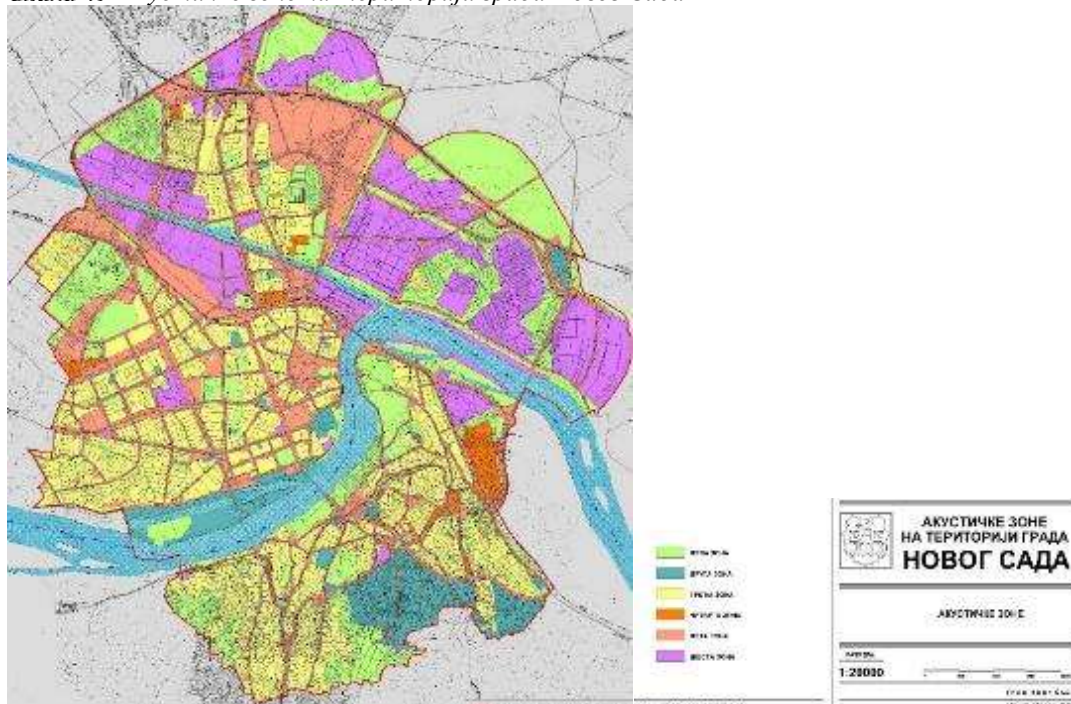
³⁹ Члан 4

⁴⁰ Члан 6

⁴¹ Члан 10

Слика 4: Акустичке зоне на територији града Новог Сада

Извор: Графички прилог Одлуке о одређивању акустичких зона на територији Града Новог Сада⁴²

На основу прикупљених информација од субјеката ревизије, утврдили смо бројне проблеме у вези са применом постојећег Правилника о методологији за одређивање акустичких зона, и са одређивањем акустичких зона, и то:

- 1) Правилником је прописано да се акустичке зоне дефинишу граничним вредностима индикатора буке (за дан и ноћ). Није прописано дефинисање граничних вредности за вече (18-22h).
- 2) Акустичке зоне су одређене на основу просторних планова ЈЛС, и није предвиђена њихова измена па су тако:
 - Акустичке зоне Града Београда утврђене на основу Плана генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе - целине I-XIX („Службени лист Града Београда“, бр. 20/16, 97/16, 69/17 и 97/17), а план је претрпео измене и допуне 2021, 2022 и 2023. године;
 - Акустичке зоне Града Новог Сада утврђене на основу Генералног плана града Новог Сада до 2021. године („Службени лист Града Новог Сада“, број 39/06 - пречишћен текст), који је истекао 31. децембра 2021. године;
 - Дунав и Сава изузети од акустичког зонирања, па самим тим ни за подручја где су плутајући објекти (куће за одмор, сплав кућице, угоститељски објекти) нису утврђене граничне вредности индикатора буке;
 - Као тихе зоне, односно заштићена подручја у којима су прописане граничне вредности од 50 dB(A) у току дана, односно 40 dB(A) у току ноћи одређени су паркови, шеталишта, градске шуме, заштићена природна добра у којима се налазе

⁴² „Сл. лист Града Новог Сада“, бр. 54/2015 и 32/2017.

бројни угоститељски објекти и у којима се одржавају и концерти (Ада Циганлија, Ушће, Калемегдан, Петроварадин);

- Као индустријске зоне одређена подручја која су сада чисто стамбена подручја па су самим тим и утврђене граничне вредности буке веће за 10 dB(A).

Секретаријат за заштиту животне средине је 16. 10. 2023. године закључио Оквирни споразум број V-01 401.1-72/23, чији је предмет Утврђивање услова под којима ће се издавати наруџбенице за јавну набавку услуге Ажурирање акустичких зона Београда, у циљу измене постојећих акустичних зона Града Београда због усаглашавања са урбанистичким планским документима нижег реда.

По Образложењу одговорног лица Министарства, планирано је да се кроз ИПА пројекат за Преговарачко поглавље 27, уз помоћ експерта у овој области, донесе нови Правилник до октобра 2025. године.

Министар, надлежан за послове заштите животне средине, прописује индикаторе буке, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи, врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање.

Иако је Закон донет 2021. године, још увек није донет подзаконски акт у вези са утврђивањем индикатора буке, граничних вредности, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи, врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање, па се примењује Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини⁴³ донета 2010. године.

Подаци из мониторинга буке, стратешких карата буке и акционих планова су део јединственог информационог система животне средине у складу са законом којим се уређује заштита животне средине.

Агенција доставља Европској комисији податке из стратешких карата буке и садржај акционих планова.

Министар прописује методологију за израду и вођење информационог система буке.

Иако је Закон донет 2021. године, још увек није донет подзаконски акт у вези са успостављањем и вођењем информационог система буке.

Последица недоношења наведених подзаконских аката је:

- 1) Подаци о мониторингу буке се достављају Агенцији у различитим форматима и облицима
- 2) Подаци о мониторингу буке се не могу искористити за ширу анализу и коришћење јер се подаци које достављају ЈЛС значајно разликују:
 - По одабиру мерних места (од 1.5 до 10 и више метара од тла)
 - По дужини мерних интервала (10 мин, 15 мин, 24 часа)
 - По броју годишњих мерења (једном, два пута, сваког месеца)
 - По периоду мерења (радни дан, викенд)
- 3) Недостају подаци Покрајинског секретаријата за урбанизма и заштиту животне средине о мониторингу буке на територији градова Новог Сада и Суботице
- 4) Недостају подаци о стратешким картама буке

⁴³ „Сл. гласник РС“, бр. 75/2010.

- 5) Агенција не доставља Европској комисији податке из стратешких карата буке и садржај акционих планова.

Слика 5: Приказ различитих избора мерних места за мониторинг буке

Извор: ДРИ

На основу увида у начин вршења мониторинга буке од стране Института за јавно здравље Војводине у Новом Саду и Градског завода за јавно здравље Београд у Београду примећују се разлике у избору мерних места (по питању висине изнад тла).

Графикон 1: Приказ разлика у броју учесталости мониторинга буке у Новом Саду

Извор: ДРИ

На основу анализе мониторинга буке у Новом Саду, установили смо разлике у дужини мерних интервала и броју годишњих мерења коју спроводи Институт за јавно здравље Војводине (за Градску управу за заштиту животне средине Града Новог Сада) и Институт за заштиту на раду (за Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине).

Графикон 2: Подаци Агенције и Министарства о израђеним стратешким картама буке

Извор: Агенција (<https://sepa.gov.rs/buka>) и Министарство

У поступку ревизије, утврдили смо да се разликују подаци Министарства и Агенције о донетим стратешким картама буке.

По Образложењу одговорног лица Министарства, планирано је да се кроз ИПА пројекат за Преговарачко поглавље 27, уз помоћ експерта у овој области, донесу нови Правилници до октобра 2025. године.

Препоручујемо одговорном лицу Министарства заштите животне средине да пропише:

- 1) методологију за одређивање акустичких зона;
- 2) индикаторе буке, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи, врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање;
- 3) методологију за израду и вођење информационог система буке.

Налаз 1. 3: Нису донете стратешке карте буке и акциони планови који представљају мере које треба предузети како би се смањио ниво буке у подручјима где је ниво буке повећан

Уз помоћ стратешких карата буке одређују се подручја где бука прелази граничне вредности као и број људи који су угрожени буком у животној средини. На основу стратешких карата буке доносе се акциони планови који представљају мере које треба предузети како би се смањио ниво буке у подручјима где је ниво буке повећан.

Процес израде овог важног стратешког документа касни, као и акционих планова који треба да садрже мере за заштиту од буке. Град Ниш је донео стратешку карту буке 2019. године, али иста није усвојена од стране надлежног органа. Град Крагујевац није донео стратешку карту буке, а Град Београд је у фази израде исте. Правна лица која су управљачи, власници или концесионари главних железничких пруга, главних путева и главних аеродрома који су израдили стратешке карте буке, нису израдили акционе планове.

Законом није предвиђена достава података коришћених за израду стратешких карата буке надлежном Министарству, нити верификација улазних података од стране Министарства.

Услед недоношења наведених стратешких докумената не врши се општа процена изложености буци одређеног подручја од различитих извора буке или за укупна предвиђања изложености буци на том подручју са циљем управљања буком и ефектима буке укључујући мере за смањење буке када је то потребно.

Стратешка карта буке јесте карта која је израђена за општу процену изложености буци одређеног подручја од различитих извора буке или за укупна предвиђања изложености буци на том подручју.⁴⁴

Јединица локалне самоуправе која представља агломерацију израђује и ревидира стратешке карте буке и доставља их Агенцији. Агломерација јесте део територије са преко 100.000 становника и са таквом густином становништва да се може сматрати урбанизованим подручјем.

Стратешке карте буке представљају податке о нивоима буке на одређеном подручју. Уз помоћ стратешких карата буке одређују се подручја где бука прелази граничне вредности као и број људи који су угрожени буком у животној средини. Израда стратешких карата буке и акционих планова за смањење буке на нивоу урбаних насеља, једна је од мера стратешког правца у области животне средине.⁴⁵

На основу стратешких карата буке доносе се акциони планови који представљају мере које треба предузети како би се смањио ниво буке у подручјима где је ниво буке повећан. Стратешке карте буке се израђују за агломерације са више од 100.000 становника, за главне путеве са просечним годишњим протоком саобраћаја већим од 3 милиона возила, за главне пруге са просечним годишњим протоком саобраћаја већим од 30.000 возова и за главне аеродроме.⁴⁶

⁴⁴ Члан 4 став 1 тачка 17.

⁴⁵ Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године: 47/2019-4.

⁴⁶ Стратешке карте буке града Ниша | Министарство заштите животне средине (ekologija.gov.rs)

Према достављеном Образложењу Министарства, процес израде овог важног стратешког документа касни, као и акционих планова који треба да садрже мере за заштиту од буке. Што се тиче агломерација, Стратешка карта буке за Град Ниш је израђена 2019. године (ИПА 2014 пројекат), и коначни резултати пројекта су 24 стратешке карте буке. Ове стратешке карт буке су прве карте у Европи израђене у складу са ЦНОССОС-ЕУ, Директивом ЕУ 2015/996. Међутим, још увек није донет Акциони план са мерама. За израду Стратешке карте буке за град Београд је расписан тендер, није донета (у процесу израде). Град Нови Сад је донео неколико СКБ за одређене делове града, а Град Крагујевац није донео ова документа (у процесу одређивања средстава).

На основу информација Министарства, статус израде стратешких карата буке и акционих планова на дан 20. августа 2024. године је следећи:

Табела број 3: Статус израде стратешких карата буке и акционих планова

	Агломерација/Правно лице	Стратешке карте буке	Акциони план заштите од буке
1	Београд	≠	
2	Нови Сад	✓	
3	Ниш	?	
4	Крагујевац	≠	
5	Инфраструктура Железнице Србије ад	✓	≠
6	ЈП Путеви Србије	✓	≠
7	АД Аеродром Никола Тесла Београд	✓	

Извор: ДРИ на основу података Министарства

Рок за израду Стратешких карата буке је 30. јун 2024. године⁴⁷ а рок за израду акционих планова најкасније годину дана од усвајања стратешких карата буке.

- 1) Град Београд је 24. јуна 2024. године закључио уговор са групом понуђача за израду стратешких карата буке.
Обавеза понуђача је:
 - Дефинисање области за мапирање
 - Дефинисање методе за прорачун индикатора буке
 - Дефинисање потребних података за прорачун
 - Прикупљање података потребних за прорачун
 - Обрада и прилагођавање података за потребе прорачуна
 - Прорачун индикатора буке
 - Анализа добијених резултата и њихово приказивање у складу са захтевима Законске регулативе Републике Србије и ЕУ
 - Израда Акционог плана заштите од буке у животној средини на основу усвојене Стратешке карте буке

Рок за извршење Уговора и израду стратешких карата буке је 19. јануар 2026. године.

- 2) Стратешке карте буке Града Новог Сада су усвојене 10. децембра 2023. године.⁴⁸
Подручје које је обрађено кроз стратешке карте буке заузима укупну површину од око 137,96 km², на чијој територији је око 147.618 стамбених јединица. Стратешке карте буке за агломерацију Нови Сад обухватају прорачуне нивоа буке који потичу од

⁴⁷ Члан 40 Закона

⁴⁸ Службени лист Града Новог Сада број 61 од 10. децембра 2023. године

друмског саобраћаја, железничког саобраћаја и индустријских објеката. Како унутар граница зоне агломерације не постоји аеродром који је у функцији, прорачуни за ваздушни саобраћај нису рађене у за потребе ових стратешких карата.

За потребе реализације стратешких карата буке коришћен је CNOSSOS-EU метод за израду стратешких карата буке. Како би се формирао акустички модел, било је неопходно припремити податке за унос у софтвер. Подаци о саобраћајницама су усклађени са прикупљеним подацима са аутоматских мерача саобраћаја и подацима прикупљених из студије НОСТРАМ презентованим у табелама. На територији агломерације Нови Сад било је значајних интервенција на одређеним деоницама (проширивање саобраћајница и додавање коловозних трака, подешавање брзина кретања према усвојеним моделима, провера протока саобраћаја и поређење са резултатима мерења). Сви подаци о железничким правцима, бројевима возова, гарнитурама и њиховим брзинама су имплементирани у модел. Индустријски извори са својим детаљним акустичким карактеристикама су унети на одговарајућим позицијама индустријских објеката. Подаци о објектима су импортовани из одговарајућег ESRI Shape фајла који садржи полигоне (основе), висинске коте и просечну висину крова добијену из облака тачака са растером 10 cm. На основу података о становништву и израчунате густине насељености (броја становника по квадратном метру стамбеног простора) израчунат је број становника у сваком стамбеном објекту.⁴⁹

Слика 6: Карта индикатора буке *Lden*

Извор: Службени лист Града Новог Сада број 61 од 10. децембра 2023. године

3) Стратешке карте буке агломерације Ниш су израђене кроз Пројекат ИПА 2014 „Израда стратешких карата буке агломерације Ниш“, финансиран средствима Европске уније у износу од 299.659 евра. Уговорно тело је Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава ЕУ, организациона јединица Министарства финансија. За

⁴⁹ Службени лист Града Новог Сада број 61 од 10. децембра 2023. године

имплементацију пројекта надлежно је Министарство заштите животне средине, док је крајњи корисник Градска управа града Ниша. Уговор је потписан у марту 2018. године, имплементација пројекта је почела 19. јуна 2018. године у Нишу, а завршена је у августу 2019. године. Циљ овог пројекта су израђене стратешке карте буке агломерације Ниш.⁵⁰

Иако су стратешке карте буке агломерације Ниш израђене 2019. године, нису усвојене од стране надлежног органа, и није израђен и акциони план заштите од буке у животној средини, са циљем управљања буком и ефектима буке укључујући мере за смањење буке када је то потребно.

По Образложењу одговорног лица Града Ниша, акциони план није израђен услед недостатка средстава.

- 4) Град Крагујевац није израдио Стратешке карте буке за агломерацију Крагујевац. По Образложењу одговорног лица Града Крагујевца, два су разлога, плански основ и буџетирана средства:
 - I. Генерални урбанистички план „Крагујевац 2030“ усвојен је 29. септембра 2023. године, а на истој седници Скупштине града, усвојен је и План детаљне регулације „Северна обилазница града Крагујевца“. У 2024. години усвојен је и План детаљне регулације „Дела радне зоне I Индустијска зона Крагујевац и радне зоне II. Ова планска документа су од кључног значаја за израду Стратешке карте буке за агломерацију Крагујевац, с обзиром на чињеницу да је Генерални урбанистички план „Крагујевац 2030“ основ за израду планских докумената нижег реда, а План детаљне регулације „Северна обилазница града Крагујевца“, је основ за изградњу саобраћајнице која ће у потпуности изменити динамику фреквенцију саобраћаја кроз град, док ће План детаљне регулације „Дела радне зоне I и радне зоне II бити основ за даљи развој индустријске зоне која може значајно допринети појави буке у животној средини. Да су у претходном периоду израђене Стратешке карте буке, већ би у овој години морале да се ревидирају, како би биле усклађене са планским документима вишег реда, са једне стране и са новим подацима у вези са буком која потиче од саобраћаја и индустрије са друге стране. Усвајањем ових планских докумената стекли су се услови за припрему и прибављање података од значаја за израду Стратешке карте буке.
 - II. Одлуком о буџету града Крагујевца за 2024. годину нису планирана средства за израду Стратешке карте буке. Имајући у виду комплексност и техничке захтеве приликом сваке фазе израде Стратешке карте буке, немогуће је израдити овај документ без ангажовања стручног субјекта, за шта је потребно планирати значајна средства (на основу искуства других локалних самоуправа који су већ спровеле поступке набавки).

За разлику од претходног закона, нови Закон не предвиђа да израду стратешких карата буке на целој територији Републике Србије обезбеђује Агенција за заштиту животне средине уз учешће субјеката заштите наведених у Закону.

Такође, у Закону нису имплементирани ни препоруке дате у Смерницама за израду стратешких карата буке у Републици Србији⁵¹ које предвиђају да именовани орган за израду стратешких карата буке достави следеће податке надлежном Министарству:

⁵⁰ <https://www.ekologija.gov.rs/obavestjenja/strateske-karte-buke-grada-nisa>

⁵¹ chrome-

extension://efaidnbmnnnibpajpcgclefindmkaj/https://www.ekologija.gov.rs/sites/default/files/buka/%D0%9A%D0%B0%D

- Резултате израде стратешких карата буке, у електронском формату који ће бити одабран у договору са Министарством;
- Нацрт извештаја о изради стратешких карата буке (Извештај о изради стратешких карата буке који се доставља МЗЖС мора садржати најмање информације које се односе на захтеве из Прилога IV Директиве); и
- Допунски извештај, не дужи од 10 страна.

И у члану 7 Директиве је наведено да стратешке карте буке, где је потребно, буду одобрене од стране надлежних органа за све агломерације, и све главне путеве и железничке пруге у оквиру своје територије.

С обзиром на чињеницу да Законом није предвиђена достава података коришћених за израду стратешких карата буке надлежном Министарству, нити верификација улазних података јавља се ризик да израђене стратешке карте буке не испуњавају захтеве корисника или било које дефинисане критеријуме квалитета.

Одговорно лице Града Београда наводи да је Чланом 4 Правилника о садржини и методама израде стратешке карте буке и акционог плана, начину њихове израде и приказивања јавности, као и о њиховим обрасцима, дефинисано да стратешка карта буке садржи податке о нивоима буке на одређеном подручју у календарској години која претходи години израде стратешке карте буке, а с тим у вези Град има обавезу да прикупи податке за 2023. годину и достави их извршиоцу. У случају стратешких карата буке за железницу коришћени су подаци за 2022. годину, те се исте и не могу директно имплементирати, што значи да ће се практично поново радити утицај буке пореклом од железнице, али овај пут са подацима из 2023. године.

Законом о заштити од буке у животној средини из 2009. године Агенција за заштиту животне средине је имала обавезу израде стратешких карата буке у сарадњи са јединицама локалне самоуправе, док је новим Законом та обавеза пренета на јединце локалне самоуправе. Када би координацију израде стратешких карата водило Министарство заштите животне средине или Агенција за заштиту животне средине, не би било оваквих понављања. Такође, верификација улазних података се не врши, те ће од самог квалитета улазних података зависити и квалитет израђених стратешких карата буке. Конкретно, за Београд, то није проблем, јер као највећа јединица локалне самоуправе има развијен систем и сви потребни подаци су доступни, али са мањим јединицама локалне самоуправе то може да буде велики проблем при изради.

Одговорна лица Министарства наводе да је потребно да се обвезници израде стратешке карте буке (Агломерације, путеви Србије, железнице Србије, Аеродром Никола Тесла), обуче (одрже презентације) и ближе упознају са Смерницама за израду стратешке карте буке у Србији, (резултат пројекта ИРА 2014 – Израда стратешких карата буке за агломерацију Ниш), које су постављене на сајту МЗЖС, тако да приликом расписивања јавних набавки за израду стратешке карте буке, један од захтева који треба да се постави је да потребно да се изврши верификација израђене стратешке карте буке на основу резултата дуготрајног мониторинга буке на референтним тачкама.

Предлог Министарства је да је поред едукације обвезника израде стратешке карте буке у вези са процедуром израде стратешке карте буке и ближе упознавање са Смерницама за израду стратешке карте буке у Србији, кроз измене и допуне Правилника о садржини и методама израде стратешке карте буке и акционог плана, начину њихове израде и приказивања јавности, као и о њиховим обрасцима⁵², потребно прописати и одредбу да је потребно да се изврши верификација израђене стратешке карте буке на основу резултата дуготрајног мониторинга буке на референтним тачкама.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих за његово извршавање врши Министарство, ако овим законом није друкчије прописано. Јединице локалне самоуправе врше инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом преко инспектора. Инспекцијски надзор врши инспектор за заштиту животне средине у оквиру делокруга утврђеног овим законом. Законом су прописане казнене одредбе за одговорно лице у органу државне управе, имаоцу јавних овлашћења ако не израђује стратешке карте буке у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона, и ако не усвоји акциони план у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона.⁵³

Препоручујемо одговорним лицима Министарства заштите животне средине да:

- примењују казнене одредбе уколико одговорно лице у органу државне управе, имаоцу јавних овлашћења, односно овлашћеном правном лицу не израђује стратешке карте буке и не усвоји акциони план у складу са одредбама Закона о заштити од буке у животној средини;
- пропишу обавезу достављања стратешких карата буке на одобрење надлежном Министарству

⁵² „Сл. гласник РС“, бр. 90/2023.

⁵³ Члан 31 и 39 Закона о заштити од буке у животној средини.

Налаз 1. 4: Није успостављено систематско и континуирано праћење мониторинга буке на локалном нивоу

Јединица локалне самоуправе обезбеђује финансирање и спроводи мониторинг буке у животној средини на својој територији и податке из мониторинга буке доставља Агенцији за заштиту животне средине. Подаци о буци су део регистра извора загађивања животне средине.

Према достављеним подацима Агенције за заштиту животне средине за 2023. годину, 77% ЈЛС (112 од 145 ЈЛС) није спроводило мониторинг буке у животној средини на својој територији.

ЈЛС су у образложењу навеле да нису вршиле мерење буке због недостатка новчаних средстава у буџету. Такође, Законом ни Правилником о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података није прописана обавеза достављања података из мониторинга буке Агенцији.

На овај начин изостало је систематско праћење стања буке у животној средини у Републици Србији.

Јединица локалне самоуправе обезбеђује финансирање и спроводи мониторинг буке у животној средини на својој територији.⁵⁴

Мониторинг буке врши се систематским праћењем индикатора буке, односно праћењем утицаја буке на животну средину. Јединица локалне самоуправе обезбеђује мониторинг буке, континуирано праћење стања буке у животној средини.⁵⁵

Подаци о буци у животној средини саставни су део извештаја о стању заштите животне средине у Републици Србији.⁵⁶

Према достављеним подацима Агенције за заштиту животне средине 48 ЈЛС доставило податке о мониторингу буке за 2023. годину у законском року (31.март), а 94 ЈЛС су послале изјаву да на својим територијама нису вршиле мерења буке, најчешће због недостатка средстава у буџету. Четири ЈЛС нису доставиле никакве податке (Аранђеловац, Топола, Свилајнац, Пожега).

Агенцији су достављени подаци из три агломерације Републике Србије, Београд, Нови Сад, Крагујевац, (54 мерно места), као и 45 ЈЛС које су имале измерене вредности на укупно 411. мерних места.

Из анализе података може се закључити да се највећи проценат индикатора укупне буке L_{den} налази у опсегу 60 - 64 dB, највећи проценат индикатора ноћне буке L_{night} се налази у опсегу 51 - 55 и 55 - 60 dB, док је проценат мерења која прелазе 70 dB занемарљив. Уколико се посматрају подаци три највеће агломерације, независно од других урбаних средина на територији Републике Србије где се врши мониторинг буке, закључује се да се највећи проценат индикатора укупне буке L_{den} налази у опсегу 60 - 66 dB, док се највећи проценат индикатора ноћне буке L_{night} налази се у опсегу 55 - 60 dB. Процент мерења која прелазе 70 dB је и овде занемарљив.

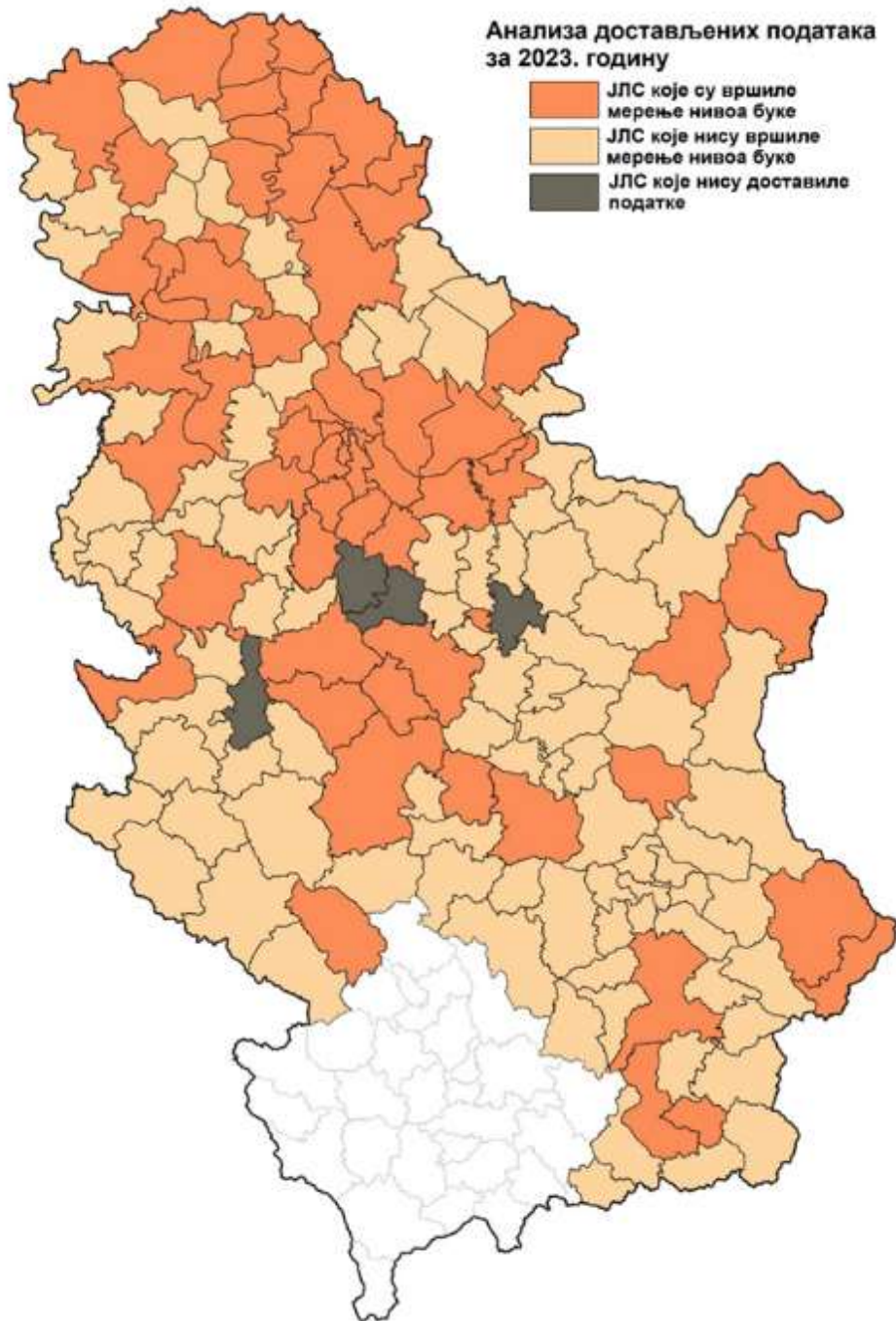
⁵⁴ Члан 9 Став 1 тачка 4 Закона о заштити од буке у животној средини.

⁵⁵ Члан 24 Закона о заштити од буке у животној средини.

⁵⁶ Члан 29 Закона о заштити од буке у животној средини.

Слика 7: Приказ ЈЛС које врше, и које не врше мерење нивоа буке за 2023. годину

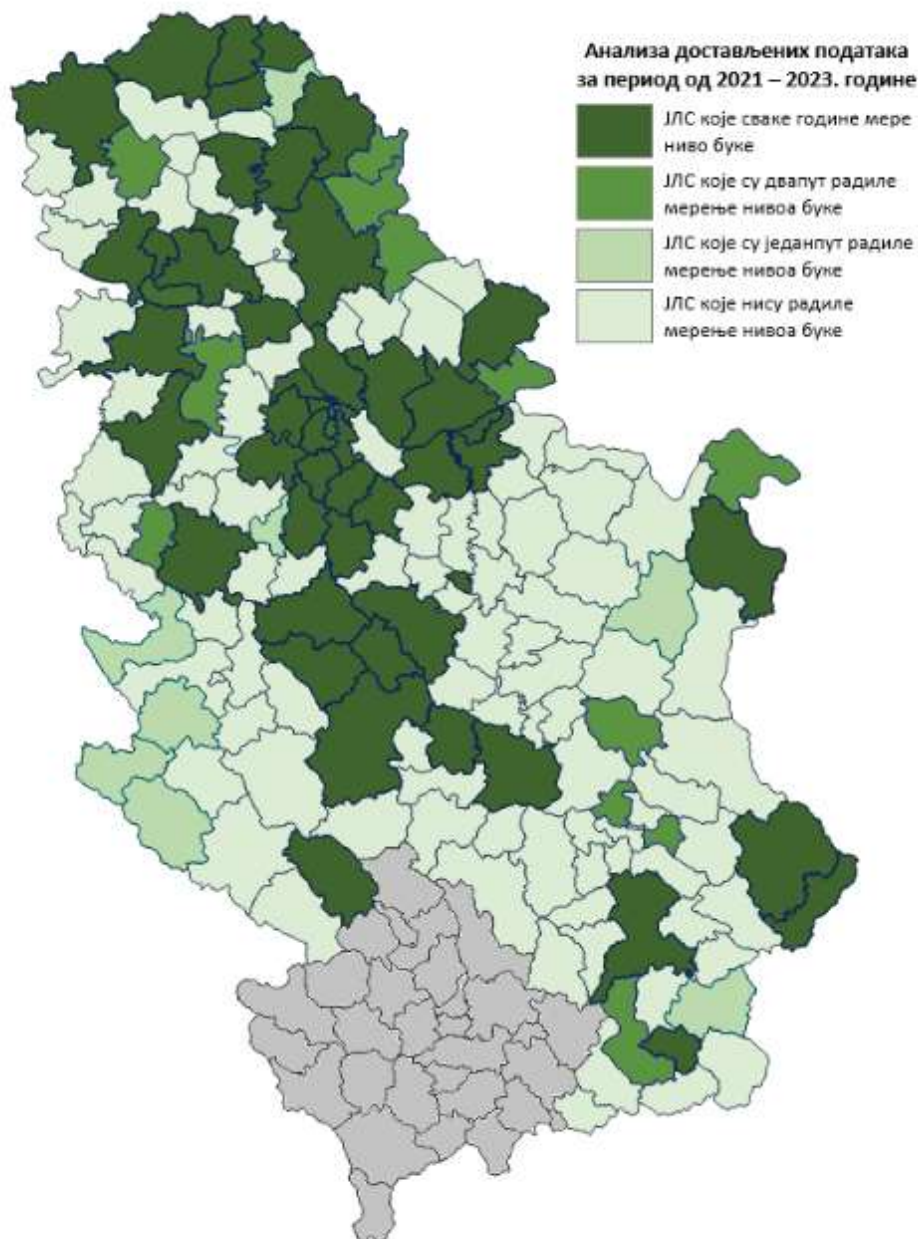
Извор: Агенција за заштиту животне средине

Према достављеним подацима Агенције за заштиту животне средине за 2023. годину, 49 ЈЛС је доставило извештај о мерењу буке у животној средини, док су 112 ЈЛС послале изјаву да на својим територијама нису вршиле мерења буке на својој територији. Већина ЈЛС није навела образложење зашто не спроводе законски прописана мерења буке у животној средини, а оне које јесу су навеле да нису вршиле мерење буке због недостатка новчаних средстава у буџету.

На следећој слици је дат приказ извршеног мониторинга буке у периоду 2021-2023. година. Као што се види са слике највећи број општина у претходном периоду није вршио мониторинг иако је то обавеза прописана законом. Различитим бојама је приказан број остварених мерења у наведеном периоду. Очекује се да ће наредним годинама све ЈЛС испуњавати своју обавезу спровођења мониторинга и припремати извештаје о стању загађивања животне средине буком.

Слика 8: Приказ извршеног мониторинга буке у периоду 2021-2023. године

Извор: Агенција за заштиту животне средине

Подаци из мониторинга буке су део јединственог информационог система⁵⁷ и саставни су део извештаја о стању заштите животне средине у Републици Србији.⁵⁸

Законом о заштити од буке у животној средини није експлицитно прописана обавеза достављања података из мониторинга буке Агенцији, а самим тим ни рокови доставе. Законом су прописане казнене одредбе за одговорно лице у органу државне управе, имаоцу јавних овлашћења ако не обавља мониторинг буке у складу са одредбама Закона⁵⁹ а нису прописане казнене одредбе за недостављање података из мониторинга буке Агенцији.

Законом о заштити животне средине⁶⁰ је утврђено да су подаци о буци део регистра извора загађивања животне средине.⁶¹ Национални регистар извора загађивања животне средине води Агенција за заштиту животне средине, а локални регистар извора загађивања животне средине води надлежни орган јединице локалне самоуправе.⁶²

Агенција се у Годишњим извештајима о стању животне средине у Републици Србији за доставу података из мониторинга буке позива на законски рок (31. март) наведен у Правилнику о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података.

Међутим, Правилником о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података⁶³ није прописана обавеза достављања података из мониторинга буке за национални, односно локални регистар извора загађивања, а самим тим ни рокови доставе.

Законом је прописано да Министарство врши надзор над радом Агенције, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе у вршењу поверених послова.⁶⁴

Препоручујемо одговорним лицима Министарства заштите животне средине да:

- 1) пропишу обавезу достављања података из мониторинга буке Агенцији за заштиту животне средине;
- 2) врше надзор над радом јединице локалне самоуправе у вршењу поверених послова у вези са мониторингом буке.

⁵⁷ Члан 27 Закона.

⁵⁸ Члан 29 Закона о заштити од буке у животној средини.

⁵⁹ Члан 31 и 39 Закона о заштити од буке у животној средини.

⁶⁰ „Сл. гласник РС“, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон и 95/2018 - др. Закон.

⁶¹ Члан 3 став 1 тачка 8

⁶² Члан 75 Став 1 и 2 Закона о заштити животне средине.

⁶³ „Сл. гласник РС“, бр. 91/2010, 10/2013, 98/2016, 72/2023 и 53/2024.

⁶⁴ Члан 30 Закона.

ЗАКЉУЧАК 2: Градови Београд и Нови Сад нису предузели мере звучне заштите за одржавање активности на отвореном простору

Један од циљева ревизије био је да утврдимо да ли је успостављено ефикасно мерење и надзор буке у животној средини. У оквиру овог питања, испитивали смо:

- да ли су јединице локалне самоуправе (субјекти ревизије) предузимали мере и услове заштите од буке у животној средини.

На основу анализе законских одредби, достављене документације субјеката ревизије, одговора, интервјуа и аналитичких доказа, донели смо закључак који темељимо на следећим налазима:

Налаз 2.1: Градови Београд и Нови Сад нису донели акт којим би одредили улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као ни конкретне мере звучне заштите у време њиховог одржавања

За одржавање јавних окупљања, забавних и спортских приредби и других активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, јединица локалне самоуправе, одлуком одређује улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за те сврхе, као и мере звучне заштите у време одржавања. Мере звучне заштите одређује јединица локалне самоуправе на захтев организатора јавног окупљања или активности. Организатор активности дужан је да захтев поднесе у року који не може бити краћи од 20 дана од почетка одржавања наведених активности.

Градови Београд и Нови Сад нису донели акт којим би одредили улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као ни мере звучне заштите у време њиховог одржавања.

Град Београд доноси решења о утврђивању мера заштите од буке, међутим њима нису прописане конкретне мере звучне заштите приликом одржавања јавних окупљања, забавних и спортских приредби и других активности на отвореном и затвореном простору (звучне баријере, употреба озвучења, положај озвучења и остало).

Услед неодређивања мера заштите приликом одржавања забавних и спортских приредби које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, долази до узнемирености становништва буком, која има бројна штетна дејства, како на здравље појединца, тако и на популацију у целини.

За одржавање јавних окупљања, забавних и спортских приредби и других активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, јединица локалне самоуправе, одлуком одређује улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за те сврхе, као и мере звучне заштите у време одржавања.

Мере звучне заштите одређује јединица локалне самоуправе на захтев организатора јавног окупљања или активности. Организатор активности дужан је да захтев поднесе у року који не може бити краћи од 20 дана од почетка одржавања наведених активности. Одржавање активности, у складу са прописима о јавним окупљањима, надлежни орган не може одобрити без акта јединице локалне самоуправе о утврђеним мерама звучне заштите.⁶⁵

Град Београд није донео акт којим би одредио улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као ни мере звучне заштите у време њиховог одржавања.

На захтев организатора концерта на отвореном (на Ушћу, Ташмајдану) Градска Управа Града Београда, Секретаријат за заштиту животне средине доноси Решења о утврђивању мера заштите од буке у животној средини.

У решењу се организатору концерта налаже да:

- 1) Изврши претходно мерење нивоа буке пре почетка концерта, на референтном мерном месту (PM1) у непосредној близини пријемника (фасада стамбених или других угрожених објеката);
- 2) Изврши мерења нивоа буке у току тонских проба пре почетка концерта;
- 3) Изврши контролна мерења нивоа буке у току трајања концерта на контролном мерном месту (KM1) мерењем еквивалентног нивоа најмање на сваких 15 минута;
- 4) У случају да ниво буке измерен на KM1 у току трајања концерта пређе вредност одређену у претходној тачки, смањењем нивоа звука обезбедити да та вредност не буде прекорачена;
- 5) Извештаји овлашћене акредитоване лабораторије за мерења обавезно се достављају Секретаријату за инспекцију, надзор и комуникацију – Сектору инспекције за заштиту животне средине, водне и туристичке инспекције, у року од једног дана од дана извршеног мерења;
- 6) По завршетку концерта доставити Секретаријату за инспекцију, надзор и комуникацију – Сектору инспекције за заштиту животне средине, водне и туристичке инспекције, обједињен извештај овлашћене акредитоване лабораторије са коментаром и оценом, у року од три дана од дана завршетка концерта.
- 7) Организује концерт тако да траје од 18:00 до 23:30 часа.

Решењима нису прописане конкретне мере заштите од буке (звучне баријере, употреба озвучења, положај озвучења и остало).

⁶⁵ Члан 20 Закона о заштити од буке у животној средини.

По образложењу одговорног лица Града Београда, инспектор заштите животне средине присуствује концертима заједно са представницима овлашћених лабораторија за мерење, прати мерења и по завршетку концерта, уколико је било прекорачења подноси захтев за покретање прекршајног поступка надлежном органу.

Препоручујемо одговорним лицима Града Београда да донесу акт којим би одредили улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као и конкретне мере звучне заштите у време њиховог одржавања.

Град Нови Сад није донео акт којим би одредио улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као ни мере звучне заштите у време њиховог одржавања.

Према Образложењу одговорног лица Града Новог Сада јединица локалне самоуправе, није одредила одлуком улице, као ни делове улица и насеља и друге локације намењене за те сврхе, као ни Управу која би примала те захтеве и давала одобрења за одржавање јавних окупљања, забавних и спортских приредби и других активности, а самим тим нису одређене ни мере звучне заштите.

Препоручујемо одговорним лицима Града Новог Сада да донесу акт којим би одредили улице, делове улица и насеља и друге локације намењене за одржавање активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке, као и мере звучне заштите у време њиховог одржавања.

V Захтев за доставу одазивног извештаја

Субјект ревизије је, на основу члана 40. став 1. Закона о Државној ревизорској институцији, дужан да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених несврсисходности (одазивни извештај) у року од 90 дана почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис несврсисходности у пословању, које су откривене ревизијом;
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио несврсисходности у свом пословању или мере умањење ризика од појављивања одређене несврсисходности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Субјект ревизије је обавезан да у одазивном извештају исказе мере исправљања по основу откривених несврсисходности односно свих закључака и налаза датих у Извештају о ревизији сврсисходности пословања, као и да поступи по датим препорукама осим оних који су отклоњени у току обављања ревизије и садржани у поглављу Мере предузете у поступку ревизије. За мере исправљања је дужан да уз одазивни извештај достави доказе према следећем:

1. За налазе, односно несврсисходности првог приоритета, односно које је могуће отклонити у року од 90 дана субјекти ревизије су у обавези да доставе доказе о отклањању несврсисходности односно предузимању мера исправљања;
2. За налазе, односно несврсисходности другог приоритета, односно које је могуће отклонити у року до годину дана, и трећег приоритета, односно које је могуће отклонити у року до три године, Субјект ревизије обавезан је да достави акциони план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања несврсисходности или смањења ризика од појављивања несврсисходности у будућем пословању као и планирани период предузимања мера и одговорно лице.

На основу члана 40. став 2. Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитост навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и ревизија одазивног извештаја. Такође, извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57. став 1. тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјекат ревизије у чијем су пословању откривене несврсисходности, не подносе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене несврсисходности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне несврсисходности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институције је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40. ст 7. до 13. Закона о Државној ревизорској институцији.

VI Прилози

Прилог 1 : Мерење нивоа буке у животној средини на територији Града Београда

Реализација Програма мерења нивоа буке у животној средини на територији града Београда за 2022. и 2023. годину поверена је Градском заводу за јавно здравље Београд на основу Уговора.⁶⁶

Програмом се утврђују активности мониторинга нивоа буке којим се спроводе систематска мерења, оцењивања или прорачуни одређених индикатора буке, праћење и контрола нивоа буке, односно процена штетних ефеката буке на здравље људи и животну средину. Мерење нивоа буке спроводи се у циљу праћења стања и трендова нивоа буке у животној средини, предузимања мера и сагледавања ефеката предузетих мера, процене изложености становништва узнемиравању и штетним ефектима буке у животној средини као и информисања јавности.

Праћење свих параметара буке вршено је континуално током 24 часа са периодичним извештајима у 15-минутном периоду. Мерењима се прикупљају и евидентирају максимални и минимални нивои буке (L_{max} , L_{min}) статистички нивои буке ($LAF1$, $LAF10$, $LAF50$, $LAF90$, $LAF99$), као и еквивалентни ниво (LA_{eqT}) и ниво изложености буци (LA_E) са циљем детаљне анализе нивоа буке у току дана, вечери и ноћи. На основу добијених еквивалентних нивоа израчунава се меродавни ниво буке ($LReqT$) за дан (L_{day}), вече ($L_{evening}$) и ноћ (L_{night}) и изражава се у „А“ фреквенцијски пондерисаним децибелима - dBA. Параметри L_{max} и L_{min} представљају стварне максималне и минималне вредности буке у укупном току мерног периода. Сва мерења обављена су према референтним стандардима и редовно еталонираним фонометрима класе I реномираног произвођача инструмената за мерење буке.

Ниво буке у животној средини у Београду прати се континуирано у току 24 часа, два пута годишње у сезонским циклусима (пролеће и јесен), према стандардним и акредитованим методама. Мерења су обављена на мерним местима која су претходно одабрана, као репрезенти појединих градских зона различите намене (зоне становања, градског центра, школске, болничке, индустријске и рекреативне зоне и зоне дуж прометнијих саобраћајница) уз нужне измене Програма у мањем броју случајева, уз сагласност повериоца, када није било могуће обезбедити мерно место на предходно одређеним локацијама. Све алтернативне локације су изабране детаљно у непосредној близини тако да задрже еквивалентне репрезентативне критеријуме. Мониторинг нивоа буке се вршио на 40 референтних тачака која су задовољавала репрезентативне критеријуме.

Утврђено је 40 мерних места која су распоређена у свим неопходним зонама: стамбена зона, градски центри, зона поред саобраћајница, индустријска зона, школска, болничка и рекреативна зона.

⁶⁶ број В-01 401.1-33 од 28.03.2022. године.

Слика 9: Распоред мерних места на територији Града Београда

Извор: Градски завод за јавно здравље Београд

У току 2023. године ниво буке на мерним местима у стамбеној зони прелазео је дозвољену граничну вредност за дневни режим на шест мерних места (Улица Јурија Гагарина, Улица Персиде Миленковић, Захумска улица, Улица Стевана Филиповића, Угриновачка улица и Улица Дула Караклајића), вечерњи режим (18:00 – 22:00) на четири мерних места (Захумска, Улица Радојке Лакић, Улица Стефана Филиповића, Угриновачка улица), а за ноћни (22:00 – 06:00) на 10 мерних места (Улица Јурија Гагарина, Немањина улица, Захумска улица, Улица Дула Караклајића, Улица Радојке Лакић, Похорска улица, Улица Стевана Филиповића, Угриновачка улица, Улица Персиде Миленковић и Хоповска улица).

Како су граничне вредности за зоне у близини прометних саобраћајница 65 db(A) за дан и вече и 55 db(A) за ноћ, резултати мерења показују да су у овој зони нивои буке изван дозвољене граничне вредности на седам мерна места за дан и вече, а на девет мерних места за ноћ. Такође, на пет мерних места у зони прометних саобраћајница измерени нивои буке били су константно испод дозвољених граничних вредности.

У зонама градских центара бука је током дана, вечери и ноћи била у дозвољеним границама на пет мерних места (Гроцка, Сопот, Барајево, Младеновац и Обреновац) док су одступања од дозвољене граничне вредности за дневни режим забележена на два мерна места (Булевар краља Александра и Југ Богданова улица), на једном мерном месту било је одступања од дозвољене граничне вредности за вече–Булевар краља Александра, док је у току ноћи бука одступала од дозвољене граничне вредности на пет мерних места (Булевар краља Александра, Улица краљице Наталије, Узун Миркова улица, Далматинска улица, Југ Богданова улица).

Ниво буке на мерном месту Земун–Гимназија у школској зони прелазео је дозвољену граничну вредност за дан, вече и ноћ, као и ниво буке на мерном месту

Клинички центар у болничкој зони прелазио је дозвољену граничну вредност за дан, вече и ноћ. У рекреативној зони, мерно место Калемегдан, није било одступања од дозвољених граничних вредности. Највећи ниво буке у току дана измерен је на мерном месту Булевар деспота Стефана и износио је 72 db(A).

На основу анализе података након извршених мерења нивоа буке у животној средини утврђено је да је доминантни извор буке у Београду у претходних десет година био саобраћај, са посебним акцентом на друмски саобраћај, док су други извори буке имали мањи утицај на околину.

Највећи проценат становништва угроженог (%А) и веома угроженог (%НА) буком по зонама је следећи:

Табела број 4: Процент становништва угроженог (%А) и веома угроженог (%НА) буком – пролећни циклус

Зона	%А дан	%НА дан	%А ноћ	%НА ноћ
Зона поред саобраћајница-Булевар деспота Стефана	62	39	34	18
Индустријска зона-Вишњичка улица	60	36	31	17
Градски центри-Булевар краља Александра	52	29	28	14
Стамбена зона-Похорска	41	21	21	10
Болничка зона-Клинички центар	24	10	12	5
Школска зона-Земун-Гимназија	13	5	8	3
Рекреативна зона-Калемегдан	11	4	7	3

Табела број 5: Процент становништва угроженог (%А) и веома угроженог (%НА) буком – јесењи циклус

Зона	%А дан	%НА дан	%А ноћ	%НА ноћ
Зона поред саобраћајница-Булевар деспота Стефана	64	40	34	19
Индустријска зона-Вишњичка улица	53	30	29	15
Градски центри-Булевар краља Александра	49	27	26	14
Стамбена зона-Стевана Филиповића	42	21	23	11
Болничка зона-Клинички центар	26	10	13	5
Школска зона-Земун-Гимназија	25	10	15	7
Рекреативна зона-Калемегдан	9	3	6	2

Извор: Градски завод за јавно здравље Београд

Мерења буке се врше фонометром са припадајућим микрофоном. Процедура мерења на једном мерном месту је дата у наставку:

Слика 10: Мониторинг буке на мерном месту 4 - Немањина

Извор: ДРИ

Имајући у виду измерене нивое буке која настаје од извора који су обухваћени систематским мерењем у посматраном периоду, у Извештају су предложене следеће мере за смањење нивоа буке у циљу заштите и унапређења здравља људи:

- ✓ Контрола извора буке - у случају друског и других врста саобраћаја, као доминантног извора буке на највећем броју мерних места, унапређење управљања саобраћајем аутоматском регулацијом саобраћаја и синхронизацијом рада семафора, заменом стандардних раскрсница кружним, изградњом друских заобилазница, измештањем почетних и крајњих стајалишта (окретница) градског превоза, повећањем броја зона са саобраћајним ограничењима, одржавањем коловоза, приоритизација електричних возила на критичним тачкама и др. Такође, контролу нивоа буке моторних возила могуће је извршити и на начин како то прописују европске норме за буку моторних возила. За нова возила постоје посебни стандарди, а за возила која су већ у саобраћају потребно је при

техничком прегледу увести контролу нивоа буке коју она емитују. У случају извођења грађевинских радова и реконструкција потребно је физички извршити ограђивање извора буке како се бука не би емитовала у животну средину или самог простора на коме се врше радови на адекватан начин. Сагледати могућност да оградe на градилиштима морају испуњавати и одређене акустичке нормe, првенствено у погледу апсорпције звучне енергије. У случају буке која потиче од угоститељских објеката (ресторана, кафана, кафића, сплавова и др.), приредби, концерата и др. потребно је у сарадњи са надлежном инспекцијом, уколико постоје учестале жалбе, вршити ванредне контроле, односно циљана мерења, у одређеним сезонским периодима или викендима.

- ✓ Планирање и извођење звучних баријера - израда пројеката заштите од буке звучним баријерама даје значајан допринос заштити од буке, нарочито на отвореном простору. Ограничавајући захтев за овакву врсту заштите је потребан простор за њихову инсталацију, тако да је ову меру могуће реализовати углавном само поред прометних саобраћајница, уколико постоји адекватан слободан простор у њиховој околини. Густа, зимзелена, вегетација се такође плански може користити да се апсорбује бука саобраћаја и врло ефикасно бука високофреквентног карактера.
- ✓ Израда пројектне документације и изградња стамбених, пословних, индустријских и др. објеката, као и градске инфраструктуре са адекватном звучном заштитом - адекватна звучна заштита објеката је од примарне важности за заштиту здравља људи од штетних ефеката буке и њихов неометан живот и рад у конфорном окружењу.
- ✓ Контрола изведеног стања при техничком пријему објеката како би се потврдили захтеви пројектоване звучне заштите.
- ✓ Стриктније поштовање урбанистичких планова првенствено у циљу очувања чисто стамбених подручја без комерцијалних садржаја која су урбанистичким плановима предвиђена али ретко и остварена.

Инспекцијска контрола корисника извора буке

Инспекција за заштиту животне средине Градске управе града Београда обавља поверене послове од стране Министарства заштите животне средине.

Током 2023. године у Одељењима инспекције за заштиту животне средине I, II и III, Сектора инспекције за заштиту животне средине, водне и туристичке инспекције, Секретаријата за инспекцију, надзор и комуникацију, обрађен је укупно 551 предмет у вези емитовања буке у животној средини, сходно Закону о заштити од буке у животној средини. Од тога је било 13 редовних контрола, по Годишњем плану инспекцијског надзора за 2023. годину на који је сагласност дало Министарство заштите животне средине и 538 ванредних контрола.

Инспектори су контролисали буку од стационарних извора буке, као што су: климатизација, вентилација, рад топлотних подстаница, рад машина и уређаја за обављање привредне делатности.

Инспектори за заштиту животне средине контролисали су и извођење манифестација на отвореном, по решењима о утврђивању мера и услова заштите животне средине од буке, издатих од стране Секретаријата за заштиту животне средине Градске управе града Београда.

Вршено је укупно 15 циљаних мерења буке, преко овлашћене мерне организације IMS, која је за овај посао изабрана у поступку јавне набавке мале. Мерење буке у животној средини по налогу инспектора врши се у затвореним боравишним

просторијама, као вид ванредне контроле, тј. провере, када постоји сумња да је ниво буке на вишем нивоу од дозвољеног.

Донето је укупно 132 решења и поднете 4 прекршајне пријаве. У највећем броју случајева надзирани субјекти су поступили по налогу инспектора.

Сектор за послове комуналне милиције је у току 2023. године издао 54 прекршајна налога угоститељским објектима код којих је емитована бука изнад дозвољеног, поднето је 16 захтева судији за прекршаје, 15 пута је извршено привремено одузимање емитера буке и седам пута је предмет прослеђен инспекцији.

Град Београд је Одлуком⁶⁷ прописао начин контроле и мерења нивоа буке пореклом из угоститељских објеката на територији града Београда, потребне услове за мерење буке у погледу услова, кадрова и опреме, и начин мерења нивоа буке и овлашћења комуналног милиционара.

По образложењу одговорног лица, мерење буке пореклом из угоститељског објекта од стране комуналног милиционара врши се у складу са чланом 26. став 1. Закона о заштити од буке у животној средини, самосталним радом комуналног милиционара на терену или по пријави грађана.

Комунални милиционар мерење буке врши еталонираним уређајем за мерење буке (фонометром) који испуњава законом прописане услове. За поменути уређај се периодично врши калибрација (најмање једном у месец дана).

У табели испод је наведено колико је било пријава у 2023. години које су се односиле на рад угоститељских објеката, као и општине у којима је најчешће пријављиван проблем везано за буку из истих, а обухватају пријаве које су се односиле на узнемиравање грађана емитовањем музичких садржаја из угоститељских објеката (емитовање изнад граничних вредности, ван дозвољеног периода емитовања), пријаве које се односе на узнемиравање буком пореклом из различитих извора (галама, рад појединих уређаја и сл.), пријаве које се односе на емитовање музичких садржаја из локала који се налазе у стамбеним зградама (регистрованим или нерегистрованим за обављање угоститељске делатности), пријаве које се односе на радно време угоститељских објеката – прекорачење радног времена угоститељских објеката који се налазе у стамбеним зградама, констатовано неистицање радног времена на објекту, прекорачење радног времена угоститељских објеката који се не налазе у стамбеним зградама, а удаљени су до 50 метара ваздушном линијом од најближе стамбене зграде, пријаве које се односе на емитовање музике из угоститељских објеката у Скадарској улици где је дозвољено емитовање само акустичне музике, пријаве које се односе на емитовање музике из угоститељских објеката који се налазе у Цетињској улици (предвиђен посебан режим периода у коме се може емитовати музика из објеката који се налазе у овој улици), пријаве које се односе на емитовање музике у баштама и на терасама угоститељских објеката (предвиђен је краћи период у коме се може емитовати музички садржај у баштама и на терасама у односу на период емитовања из угоститељских објеката).

⁶⁷ „Сл. лист града Београда“, бр. 4/2022.

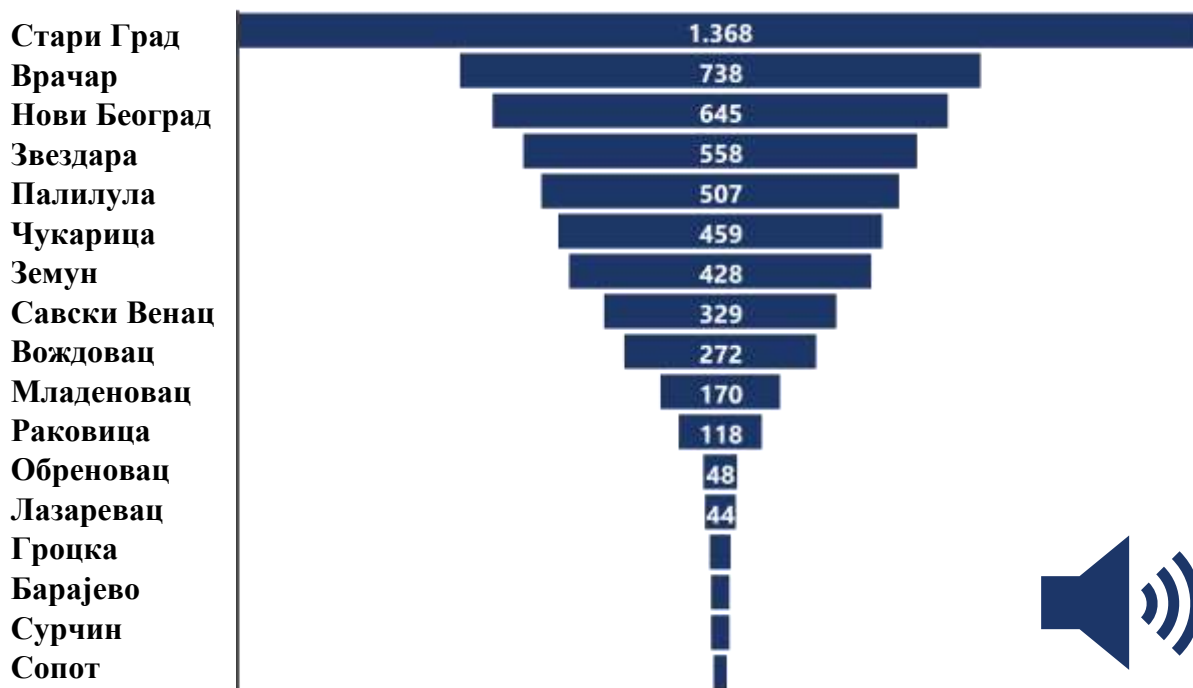

Табела број 6: **Број пријава узнемиравања буком у 2023. години**

Врста пријаве	Број пријава
Утицај музике из угоститељског објекта	1.269
Узнемиравање буком	3.778
Музика, локал у згради	554
Прекорачење радног времена угоститељског објекта у стамбеном објекту	58
Неистицање радног времена	7
Прекорачење радног времена угоститељског објекта ван стамбеног објекта на мање од 50 м	24
Скадарска улица, није акустична музика	15
Цетињска, музика	3
Емитовање музике у башти угоститељског објекта	77
Укупно	5.785

Извор: Комунална милиција Града Београда

Графикон 3: Број пријава по градским општинама Града Београда у 2023. години у вези са буком из угоститељских објеката

Извор: Комунална милиција Града Београда

Од 5.785 пријава, 3.794 пријаве се односе на пријаве петком, суботом и недељом. Најчешће доба дана у којима се пријављује узнемиравање буком је у ноћним сатима између 22.00 ч и 02.00 ч.

Прилог 2 : Мерење нивоа буке у животној средини на територији Града Новог Сада

Мерење нивоа буке у животној средини на територији Града Новог Сада спроводи Градска управа за заштиту животне средине и Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине.

Праћење нивоа буке у животној средини на територији Града Новог Сада током 2023. године спроведено је на основу „Уговора – Пружање услуге праћења нивоа буке на територији Града Новог Сада“⁶⁸. Потписници уговора су Градска управа за заштиту животне средине Града Новог Сада и Институт за јавно здравље Војводине.

Уговорима⁶⁹ је било предвиђено да се на територији Града Новог Сада током 2023. године сваког месеца ради осам (8) 24-часовних мерења буке. С обзиром да током 2023. године није било непредвиђених проблема са мерном опремом на терену, током 2023. године је урађено укупно 96 24-часовних мерења буке у животној средини на територији Града Новог Сада.

Методe Института за јавно здравље Војводине коришћене при мерењу нивоа буке у животној средини дефинисане су стандардима:

- СРПС ИСО 1996-1:2019;
- СРПС ИСО 1996-2:2019.

На територији Града Новог Сада утврђено је осам мерних места и просторне координате мерних места за мерење буке у животној средини:

Слика 11: Просторни распоред осам мерних места за 24-часовно мерење буке у животној средини на територији Града Новог Сада

Извор: Институт за јавно здравље Војводине

⁶⁸ Број ВИ-501-2/2022-63 од 14.10.2022. године и ВИ-501-2/2023-70 од 26.10.2023. године.

⁶⁹ Број ВИ-501-2/2022-63 од 14.10.2022. године и ВИ-501-2/2023-70 од 26.10.2023. године.

Мерења буке се врше фонометром са припадајућим микрофоном. Процедура мерења на једном мерном месту је дата у наставку:

Слика 12: Фонометар

Извор: ДРИ

Слика 13: Мониторинг буке на мерном месту Телп, двориште објекта Дома здравља и Ново насеље, двориште вртића "Гуливер"

Извор: ДРИ

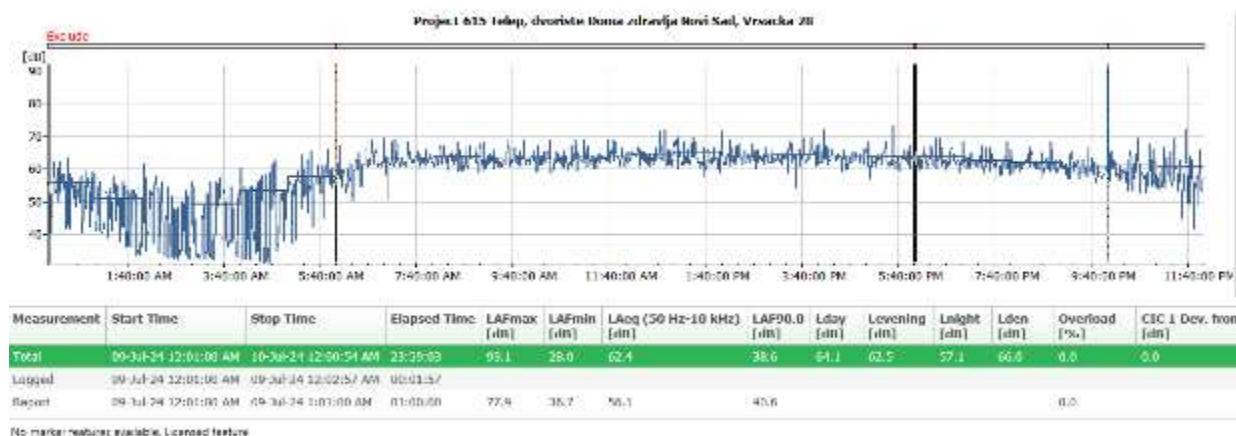
Графикон 4: Приказ резултата мерења: Ново насеље, двориште вртића „Гуливер”, Бате Бркића 1 на дан 9 јул 2024. године

Извор: Институт за јавно здравље Војводине

Утврђене вредности Lday, Levening и Lnight у животној средини прелазе ниво буке прописан Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини. Утврђена вредност фреквенције током 24-часовног мерења буке у животној средини за утврђени највиши еквивалентни ниво буке од 47,54 dB износила је 1250 Hz.

Графикон 5: Приказ резултата мерења: Телеп, двориште објекта Дома здравља, Вршачка 28 на дан 9 јул 2024. године

Извор: Институт за јавно здравље Војводине

Утврђене вредности Lday и Levening у животној средини не прелазе ниво буке прописан Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, док за утврђену вредност Lnight у животној средини прелазе ниво буке. Утврђена вредност фреквенције током 24-часовног мерења буке у животној средини за утврђени највиши еквивалентни ниво буке од 52,37 dB износила је 1250 Hz.

Подаци о измереном нивоу буке у животної средини у извештају су исказани у односу на референтни временски интервал који је износио: дан / вече / ноћ.

У извештају су приказане утврђене вредности основних индикатора буке (Lday, Levening, Lnight, Lden) и еквивалентног нивоа буке (LAeq).

Сва мерења буке на територији Града Новог Сада која је урадио Институт за јавно здравље Војводине током 2023. године била су 24-часовна.

Калибрација мерног система је вршена аутоматски на почетку дана, вечери и ноћи ЦИЦ (Charge Injection Calibration) методом. Калибрација је обављена и ручно, пре постављања мерног система на мерно место и након уклањања мерног система са мерног места.

Вредности основних индикатора буке (Lday, Levening, Lnight, Lden) током 2023. године

Измерене вредности индикатора дневне буке су се кретале од 54 дБ (децембар 2023 на ММ8 Универзитетски кампус - Булевар цара Лазара) до 68 дБ (јун 2023 на ММ6 Стари град – Градска кућа и мај 2023 ММ 7 Салајка, Партизанска улица).

Измерене вредности индикатора вечерње буке су се кретале од 52 дБ (децембар 2023 на ММ8 Универзитетски кампус - Булевар цара Лазара 3) до 84 дБ (децембар 2023 на ММ6 Стари град – Градска кућа).

Измерене вредности индикатора ноћне буке су се кретале од 49 дБ (јануар, март и април 2023 на ММ6 Стари град – Градска кућа) до 78 дБ (октобар 2023 на ММ8 Универзитетски кампус - Булевар цара Лазара).

Измерене вредности индикатора укупне буке су се кретале од 58 дБ (новембар и децембар 2023 на ММ8 Универзитетски кампус - Булевар цара Лазара) до 85 дБ (децембар 2023 на ММ6 Стари град – Градска кућа).

Табела број 7: **Збирни приказ броја мерења буке у животної средини на територији Града Новог Сада као и минималних, максималних и средњих вредности током 2023. године***

-	LAeq	L90	Lday dB	Levening dB	Lnight dB	Lden dB	Frekvencija Hz
Број мерења	96	96	96	96	96	96	96
Минимална вредност	53,0	34,0	54	52	49	58	400
Максимална вредност	77,6	50,3	68	84	78	85	2.000
Средња вредност	61,9	42,9	62,9	62,0	56,9	65,9	-
Стандардна девијација	3,74	3,91	3,20	4,71	4,82	4,34	-

* у табели су приказани подаци који се односе на упросечене вредности

Извор: Институт за јавно здравље Војводине

Узнемиреност становништва буком друмског саобраћаја у току дана/ометеност сна буком друмског саобраћаја у току ноћи

У односу на средњу вредност L_{den} на мерним местима у агломерацији Нови Сад током 2023. године, процењен проценат становништва веома узнемиреног буком (%НА) друмског саобраћаја у току дана износио је 11% у „чисто-стамбеним подручјима“, 17% у „школској зони“, 18% у „зони градског центра/градских саобраћајница“, 19% у „подручјима за одмор и рекреацију“ и те 23% у „пословно-стамбеним подручјима“. У односу на средњу вредност L_{night} процењен проценат становништва веома узнемиреног буком (%НА) током ноћи (процент становништва коме је сан ометен буком друмског саобраћаја у току ноћи) износио је 6% у „чисто-стамбеним подручјима“, 9% у „зони градског центра/градских саобраћајница“ и у „школској зони“, 10% у „подручјима за одмор и рекреацију“ и 12% у „пословно-стамбеним подручјима“.

Табела број 8: Процент становништва узнемирен буком друмског саобраћаја у зонама агломерације Нови Сад током 2023. године у току дана

Зона Града Новог Сада према намени простора	L_{den} * dB	%A	%НА
Подручја за одмор и рекреацију	66,6	39	19
Чисто стамбена подручја	60,8	27	11
Зона градског центра / градских саобраћајница	66,2	38	18
Пословно стамбена подручја	68,9	44	23
Школска зона	65,3	36	17

* - средња вредност за зону дефинисану наменом површине; % А – проценат становништва узнемирен буком;
% НА – проценат становништва веома узнемирен буком.

Извор: Институт за јавно здравље Војводине

Табела број 9: Процент становништва узнемирен буком друмског саобраћаја у зонама агломерације Нови Сад током 2023. године у току ноћи

Зона Града Новог Сада према намени простора	L_{den} * dB	%A	%НА
Подручја за одмор и рекреацију	58,2	21	10
Чисто стамбена подручја	51,6	14	6
Зона градског центра / градских саобраћајница	56,6	19	9
Пословно стамбена подручја	60,6	24	12
Школска зона	57,0	20	9

* - средња вредност за зону дефинисану наменом површине; % А – проценат становништва узнемирен буком;
% НА – проценат становништва веома узнемирен буком.

Извор: Институт за јавно здравље Војводине

Према подацима, током 2023. године на територији Града Новог Сада:

- Средња вредност индикатора дневне буке је повишена у подручју за одмор и рекреацију, чисто стамбеним подручјима, пословно-стамбеним подручјима и школској зони, док је и у зони градског центра / градских саобраћајница у складу са националним нормативом;
- Средња вредност индикатора вечерње буке је повишена у подручју за одмор и рекреацију, чисто стамбеним подручјима, пословно-стамбеним подручјима и

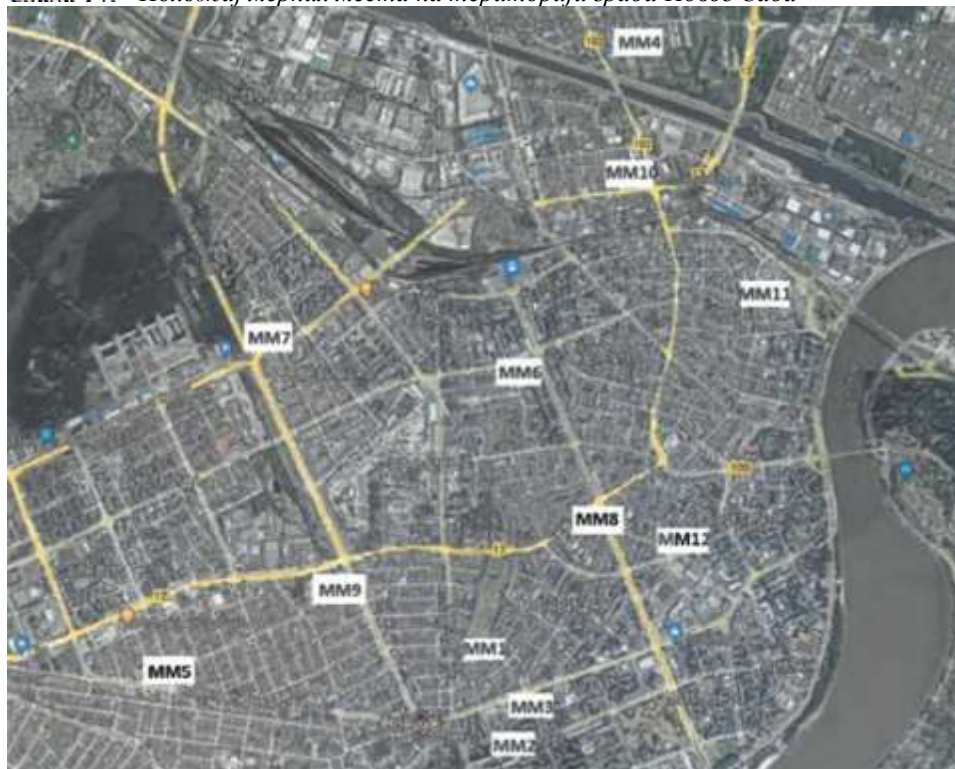
школској зони, док је и у зони градског центра / градских саобраћајница у складу са националним нормативом;

- Средња вредност индикатора ноћне буке је повишена у свим подручјима и зонама;
- Најмање средње годишње вредности индикатора дневне, вечерње и укупне буке су утврђене на ММ3 Ново Насеље;
- Највеће средње годишње вредности индикатора дневне, вечерње и укупне буке су утврђене на ММ7 Салајка, Партизанска улица;
- **11-23% становништва током дана, односно 6-12% становништва током ноћи (у зависности од дела до дела града) се сматра веома узнемираним буком из животне средине.**

Мониторинг буке у животној средини на територији Града Новог Сада спроводи и Аутономна покрајина Војводина, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине на основу уговор о мерењу нивоа буке закљученог са Институтом за заштиту на раду.

На основу техничке спецификације наведене у понуди⁷⁰ извршено је мерење нивоа буке на 12 локација на територији града Новог Сада у септембру и октобру месецу 2023. године (јесењи период мерења) и у априлу и мају месецу 2024. године (пролећни период мерења). На сваком од 12 мерних места извршено је мерење нивоа буке континуално у периоду од 7 дана, са референтним временом од 15 минута.

Слика 14: Положај мерних места на територији града Новог Сада

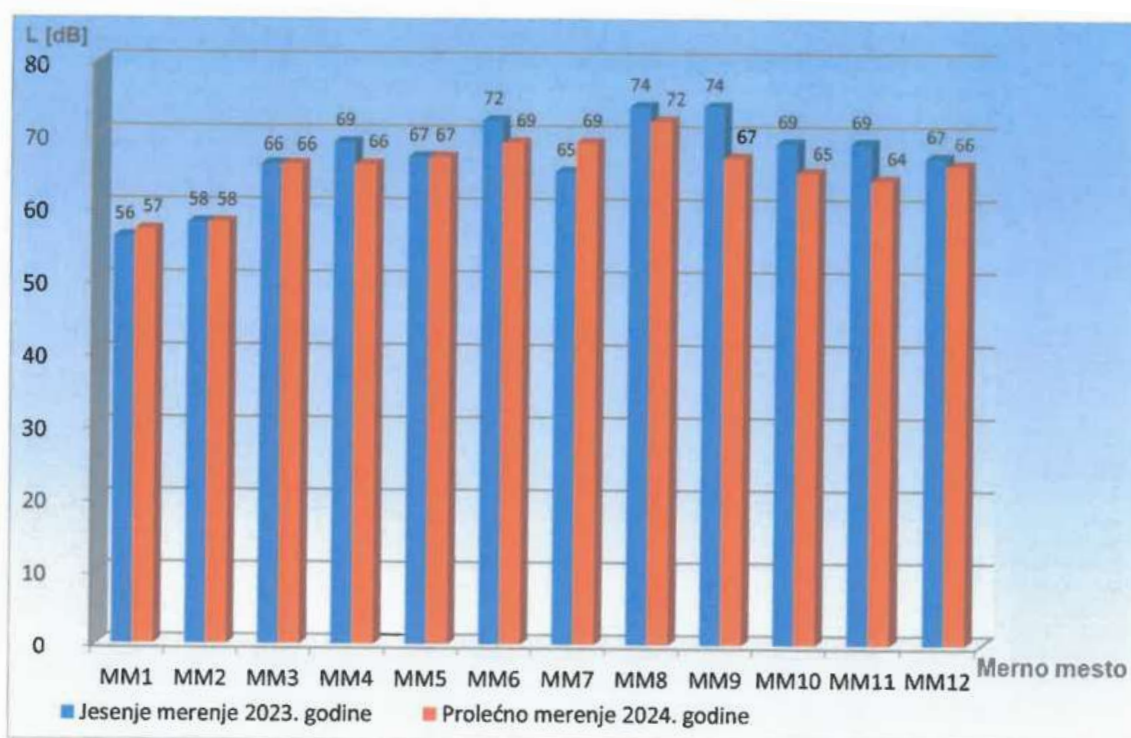

Извор: Годишњи извештај о мерењу нивоа буке на територији града Новог Сада у току 2023. и 2024. године

⁷⁰ Број 04-06-23-0600 од 23. јуна 2023. године.

Графикон 6: Поређење резултата мерења нивоа буке – ММ1 – ММ12 – јесењи и пролећни период мерења – Укупан ниво буке L_{den} за период мерења од 7 дана

Извор: Годишњи извештај о мерењу нивоа буке на територији града Новог Сада у току 2023. и 2024. године

Смарт систем за мерење буке

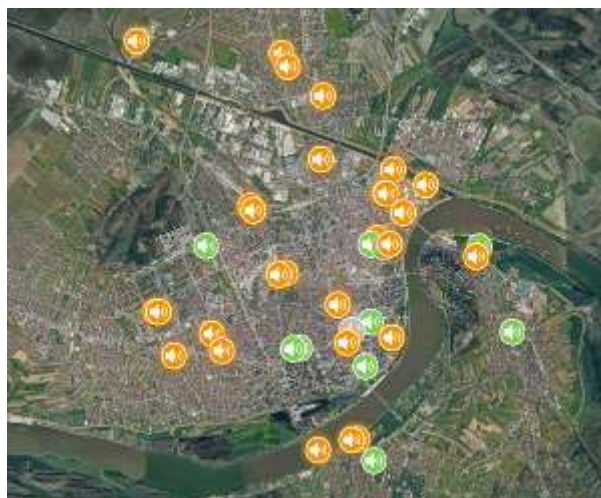
Град Нови Сад је поред редовног мониторинга буке развио и смарт систем за континуирани мониторинг буке у животној средини и поставио уређаје који обезбеђују целодневно праћење нивоа буке на одабраним локацијама, а у складу са акустичним зонама.

По Образложењу одговорног лица, смарт систем за мерење буке је технологија која користи сензоре за праћење нивоа буке у различитим окружењима. Ови системи могу прикупљати податке о нивоу буке, анализирати их у реалном времену и пружати повратне информације корисницима или релевантним институцијама.

У првој фази пројекта израђене су Стратешке карте буке и постављено 30 смарт сензора на територији Града Новог Сада. У другој фази на основу конфликтних карта (карта буке која се израђује на основу израђене стратешке карте буке и која приказује разлику између постојећег и/или предвиђеног стања нивоа буке исказаног преко вредности индикатора буке и граничних вредности индикатора буке) израђених у првој фази постављено је још 20 сензорских уређаја за мерење буке.

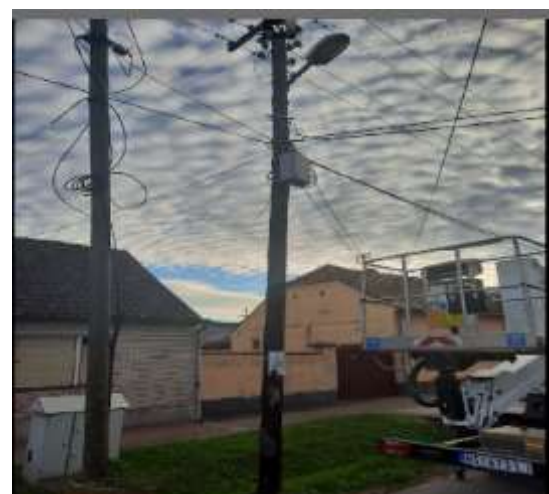

Слика 15: Смарт систем за мерење буке

Izveštaji

Objekat	Resurs	Uredjaj	Datum	L1eq (dB)	L1peak (dB)	L1peakmag (dB)	L1d5 (dB)
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 00:04:46	61.4	76.4	64.8	60.7
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 00:23:05	58.5	73.2	62.7	46
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 00:39:32	59	69.2	60.2	46.2
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 00:58:35	58.4	73.7	61.7	46.6
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 01:09:16	61.4	77	64.8	61.1
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 01:29:13	61.7	75.8	62.1	52.4
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 01:31:30	60.7	73.8	60.7	42.9
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 01:44:06	60.9	74.1	60.9	56.1
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 02:04:32	59.1	67.8	59.1	47
Novi Sad-Zemal1	Futoški park	Futoški park 2	30/09/2024 02:23:32	58.3	69.2	60	42.7

Извор: Град Нови Сад, Градска управа за заштиту животне средине

Инспекцијска контрола корисника извора буке

У делу вршења инспекцијског надзора од стране Инспекције за заштиту животне средине, примењене су одредбе Закона о заштити од буке у животној средини, те је у 2023. години извршено:

- Укупно 398 инспекцијски надзора по питању буке на територији Града Новог Сада
- Донето је укупно 98 решења којим је надзираним субјектима наложена мера, односно наложено је вршење мерења буке
- Донето је 5 решења о забрани употребе извора буке.

У току вођења поступака од стране Инспекције за заштиту животне средине достављено је 150 извештаја о мерењу буке.

Чланом 26 Закона о заштити буке у животној средини мерење буке пореклом из угоститељских објеката поред овлашћеног правног лица које испуњава прописане услове, може да врши комунални милиционар јединице локалне самоуправе, еталираним уређајима за мерење буке у складу са посебним прописом којим се уређује методологија мерења буке, а у складу са одлуком органа јединице локалне самоуправе.

Исто тако, прописано је да орган јединице локалне самоуправе у коме је запослен комунални милиционар мора да поседује и акредитацију у складу са посебним законом.

Министар ближе прописује услове које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке пореклом из угоститељских објеката.

Мерење буке пореклом из угоститељских објеката у циљу контроле нивоа буке, може се вршити ако је комунални милиционар запослен у јединици локалне, односно у органу јединице локалне самоуправе.⁷¹

Међутим, и поред горе наведених одредби Закона, а које се односе на мерење буке из угоститељских објеката од стране комуналне милиције, још увек није заживела јер није извршена акредитација органа локалне самоуправе, односно Градске управе за инспекцијске послове.

Према Образложењу одговорног лица сектора Комуналне милиције града Новог Сада, приликом рада на терену све чешће сусрећемо да физичка лица поседују тзв. „сале за прославе“ или „објекте за смештај“ које издају другим физичким лицима, а као такви они нису предмет контроле службе Комуналне милиције.

Приликом контроле поштовања одредби Одлуке о радном времену објеката у којима се обавља угоститељска делатност на територији града Новог Сада⁷² која одређује радно време у редовним или контроли спроведеној по пријави суграђана контролише се поседовање извештаја о мерењу буке. У периоду од 1. јануара 2023. године до 31. децембра 2023. године извршене су 53 контроле поштовања одредби Одлуке о одређивању акустичких зона на територији Града Новог Сада⁷³, од тога 31 пријава је била неоснована (субјекти контроле поседовали су одговарајућу документацију) и издата су 22 прекршајна налога због непоседовања извештаја о мерењу буке.

У периоду од 1. јануара 2024. године до 1. маја 2024. године изречено је укупно шест прекршајних налога привредним субјектима којима приликом контроле нису поседовали извештај о мерењу буке.

⁷¹ Члан 2 Правилника о условима које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке пореклом из угоститељских објеката.

⁷² „Службени лист Града Новог Сада“, број 32/22.

⁷³ „Сл. лист Града Новог Сада“, бр. 54/2015 и 32/2017.